

FSEEC

สัมมนา “ผลกระทบจากการกำกับดูแลของ
หน่วยงานภาครัฐและแนวทางการบริหาร
จัดการของสหกรณ์”

FEDERATION OF THAI STATE ENTERPRISE SAVINGS AND CREDIT COOPERATIVES

LIMITED ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจไทย จำกัด

| EMAIL:FSEC.2024@GMAIL.COM | TEL: 082-113-5055

SCAN เข้ากลุ่มสัมมนา

กฎหมายกับการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายหลักในการกำกับดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ (1) - (13) ประกอบด้วย

(1)	การกำหนดขนาดของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน	<p>กฎกระทรวง การดำเนินงานและการกำกับดูแล สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. 2564</p>
(2)	การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามอื่นของกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์ และผู้จัดการ	
(3)	การกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์	
(6)	การดำรงเงินกองทุน	
(9)	การกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล	
(11)	การจัดทำบัญชี การจัดทำและการเปิดเผยงบการเงิน การสอบ บัญชีและการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี	
(12)	การจัดเก็บและรายงานข้อมูล	<p>กฎกระทรวงการฝากเงินและการ ลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์และ สหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. 2567</p>
(8)	การฝากเงินหรือการลงทุน	
(4)	การให้กู้และการให้สินเชื่อ	<p>(ร่าง) กฎกระทรวง การบริหารจัดการและการกำกับ ดูแลทางการเงินของสหกรณ์ออม ทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. ....</p>
(5)	การรับฝากเงิน การก่อหนี้ และการสร้างภาระผูกพัน ซึ่งรวมถึงการ กู้ยืมเงินหรือการค้ำประกัน	
(7)	การบริหารสินทรัพย์และการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง	
(10)	การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง	
(13)	เรื่องอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานและการกำกับดูแล	

กำหนดมาตรา 33/1 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

กฎกระทรวง กำหนดลักษณะ วัตถุประสงค์ และขอบเขตแห่งการดำเนินกิจการ ของสหกรณ์แต่ละประเภทที่จะรับ
จดทะเบียน พ.ศ. 2567

กฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์

กฎกระทรวง การดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. 2564

- การกำหนดขนาดของสหกรณ์

แนวทางปรับปรุง****

แบ่งขนาดของสหกรณ์ ออกเป็น 4 ขนาด

S	สินทรัพย์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 500 ล้านบาท
M	สินทรัพย์มากกว่า 500 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 5,000 ล้านบาท
L	สินทรัพย์มากกว่า 5,000 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 30,000 ล้านบาท
XL	สินทรัพย์มากกว่า 30,000 ล้านบาท

- อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการและผู้จัดการ
- การดำรงเงินกองทุนของชุมนุมสหกรณ์
- การกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาลของสหกรณ์
- การบัญชีและการรายงานข้อมูล

กฎกระทรวง การฝากและการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. 2567

- สหกรณ์ฝากเงินหรือลงทุนในนิติบุคคลแต่ละแห่งได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของทุนเรือนหุ้นรวมทั้งทุนสำรองของสหกรณ์
- การฝากเงินหรือการลงทุน เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินทุนเรือนหุ้นรวมทั้งทุนสำรองของสหกรณ์
- กรณีมีการฝากเงินหรือลงทุนในนิติบุคคลแต่ละแห่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์
มีสัญญาการฝากเงินหรือการลงทุนต่อกันไว้ : ฝากเงินหรือลงทุนในนิติบุคคลดังกล่าวต่อไปได้จนกว่าจะครบกำหนดตามสัญญา
ไม่มีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุด : ให้ดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ภายในระยะเวลา 5 ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ
- กรณีมีการฝากเงินหรือลงทุนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ให้ดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ภายในระยะเวลา 10 ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

เกณฑ์การปรับปรุงใหม่	
เกณฑ์การนำเงินฝากมาร่วมคำนวณกรอบการลงทุน นอกเหนือจากทุนเรือนหุ้นร่วมกับทุนสำรอง	
(1) ธุรกิจกับสมาชิก	สัดส่วน %
(2) ธุรกิจกับสหกรณ์อื่น	สัดส่วน %
(3) ลงทุนภายนอก	สัดส่วน %
กฎกระทรวง/ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์/คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง	
<ul style="list-style-type: none"> ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดหลักทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจอื่นที่สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนลงทุนได้ ประกาศ ณ วันที่ 29 มกราคม 2569 	

กฎกระทรวง กำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน พ.ศ. 2548

จัดตั้งสหกรณ์ในรูปแบบของสหกรณ์ออมทรัพย์หรือสหกรณ์เครดิตยูเนียน

กฎกระทรวง กำหนดลักษณะ วัตถุประสงค์ และขอบเขตแห่งการดำเนินการของสหกรณ์แต่ละประเภทที่จะรับจดทะเบียน พ.ศ. 2567

- กรอบการเป็นสมาชิกของสหกรณ์แต่ละประเภทถูกจำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์	สหกรณ์เครดิตยูเนียน
1. เป็นผู้มีเงินได้รายเดือนหรือเงินได้ประจำที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือนายจ้างในสถานประกอบการสามารถหักเงิน ณ ที่จ่ายส่งให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์นั้นได้	2. ไม่มีเงินได้ประจำหรือมีรายได้ไม่แน่นอนหรือหน่วยงานต้นสังกัดไม่สามารถหักเงิน ณ ที่จ่ายส่งให้แก่สหกรณ์ได้ 3. อยู่ในพื้นที่จังหวัดเดียวกัน “เป็นผู้มีวงสัมพันธ์ด้าน.....ในพื้นที่ จังหวัด.....”

- วัตถุประสงค์ของสหกรณ์แต่ละประเภทที่จัดตั้งขึ้นมา

วัตถุประสงค์กลาง (3 ข้อ)	+	วัตถุประสงค์หลัก (2 ข้อ)
1. ปกป้องรักษาและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่สมาชิก 2. ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน 3. ร่วมมือกับสหกรณ์อื่น สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ องค์กรภาคเอกชน ชุมชน และหน่วยงานของรัฐ เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจการของสหกรณ์	+	(1) ส่งเสริมการออมของสมาชิก (2) ให้บริการทางการเงินแก่สมาชิก

วัตถุประสงค์ที่หายไป (สหกรณ์ออมทรัพย์)	วัตถุประสงค์ที่หายไป (สหกรณ์เครดิตยูเนียน)
<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก จัดหาทุนและบริการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ การร่วมมือกับองค์กร หรือภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจกรรมของสหกรณ์ 	<ol style="list-style-type: none"> จัดหาทุนและบริการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ ทำหรือจัดหาปัจจัยการผลิต รวมซื้อ รวมขาย สินค้าและบริการของสมาชิกรวมทั้งจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค หรือแปรรูปผลผลิตของสมาชิก การร่วมมือกับองค์กร หรือภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจกรรมของสหกรณ์

● เปลี่ยน “อำนาจระทำการ” เป็น “ขอบเขตแห่งการดำเนินงาน” ตามการดำเนินธุรกิจหลัก

วัตถุประสงค์ที่หายไป (สหกรณ์ออมทรัพย์)
<p>สหกรณ์ออมทรัพย์/สหกรณ์เครดิตยูเนียน</p> <ol style="list-style-type: none"> จัดหาทุนเพื่อดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ โดยวิธีการขายหุ้น การรับฝากเงิน และการกู้ยืมเงิน ฝากเงินหรือลงทุนอย่างอื่นมาตรา 62 จัดให้มีเงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อการดำรงชีพและเพื่อการเคหะ หรือให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ หรือการให้บริการแก่สมาชิกเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน

อำนาจระทำการที่หายไป (สหกรณ์ออมทรัพย์)
<ol style="list-style-type: none"> การออกตั๋วสัญญาใช้เงิน การให้สวัสดิการและการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก การขอรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากราชการ หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด กระทำการต่างๆ ตามที่อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวข้างต้น รวมถึง ซื้อ ถูกรวมสิทธิ์ หรือทรัพย์สินสิทธิครอบครอง กู้ ยืม เช่าหรือให้เช่า เช่าซื้อหรือให้เช่าซื้อ โอนหรือรับโอน สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ ขายหรือจำหน่าย จำนองหรือรับจำนอง จำนำหรือรับจำนำ ด้วยวิธีอื่นใด ซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก
อำนาจระทำการที่หายไป (สหกรณ์เครดิตยูเนียน)
<ol style="list-style-type: none"> การออกตั๋วสัญญาใช้เงิน การค้ำประกันเงินกู้ หรือสินเชื่อของสมาชิก รวมทั้งการค้ำประกัน การให้เช่าซื้อ หรือให้ยืมทรัพย์สินอื่นแก่สมาชิก การให้สวัสดิการและการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว การจัดให้มีสวัสดิการคุ้มครองการออมทรัพย์ คุ้มครองเงินกู้ของสมาชิก

- (5) การร่วมมือกับทางราชการ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ และสหกรณ์อื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการของสหกรณ์
- (6) การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก
- (7) การขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด
- (8) การกระทำการต่าง ๆ ตามที่อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวข้างต้น รวมถึงซื้อ ถือกรรมสิทธิ์ หรือทรัพย์สิน สิทธิครอบครอง กู้ยืม โอนหรือรับโอน ยืมหรือให้ยืม เช่าหรือให้เช่าซื้อ จำนองหรือรับจำนอง จำนำหรือรับจำนำ ขายหรือจำหน่ายซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก

(ร่าง) กฎกระทรวง การบริหารจัดการและการกำกับดูแลทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. ...

หมวด 1 การให้กู้และการให้สินเชื่อ

(1) เงื่อนไขการขำระหนี้

- เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน ไม่เกิน 12 งวด
- เงินกู้สามัญ ไม่เกิน 150 งวด
- เงินกู้พิเศษ ไม่เกิน 360 งวด

(2) ระยะเวลาการขำระหนี้แล้วเสร็จไม่เกินอายุ 75 ปี

(3) การทำสัญญาใหม่สำหรับเงินกู้ประเภทเดียวกัน

- เงินกู้สามัญ ขำระหนี้มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 งวด
- เงินกู้พิเศษ ขำระหนี้มาแล้วไม่น้อยกว่า 12 งวด

(4) เงินคงเหลือสุทธิหลังหักขำระหนี้แล้ว ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ตลอดอายุสัญญา

(5) หลักประกัน

- เงินกู้สามัญ : ห้ามมิให้นำเงินประกันชีวิต เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ หรือเงินอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกันมาพิจารณาเป็นหลักประกัน
- เงินกู้พิเศษ : ใช้ราคาประเมินจากผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินรับอนุญาต หรือราคาประเมินของทางราชการ

(6) การส่งข้อมูลเครดิตจากบริษัทเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตจากบริษัทข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตเพื่อประกอบการพิจารณาเงินกู้

- กู้ยืมเงินรวมกันทุกสัญญาแล้วตั้งแต่ 2,000,000 บาทขึ้นไป ให้สมาชิกผู้กู้ส่งข้อมูลเครดิตฯ ประกอบการพิจารณาเงินกู้

- กู้ยืมเงินรวมกันทุกสัญญาแล้วไม่ถึง 2,000,000 บาท อาจกำหนดให้สมาชิกผู้กู้ส่งข้อมูลเครดิตฯ ประกอบการพิจารณาเงินกู้

(7) วิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เงินกู้

- ลดดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับให้แก่ลูกหนี้ หรือ
- ผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ เช่น ขยายงวดชำระหนี้ ลดอัตราดอกเบี้ย พักชำระหนี้ต้นเงิน
- งวดชำระหนี้ไม่เกิน 240 งวด

(8) สหกรณ์ขนาดใหญ่ : การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อ

- กำหนดให้การสอบทานกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ ความถูกต้องของการจัดชั้นลูกหนี้เงินกู้ และการกั้นเงินสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ เป็นส่วนหนึ่งของระบบการควบคุมการบริหารความเสี่ยง ตามแนวทาง ข้อ 13 (1)-(7)
- อัตราการสอบทานในรอบหนึ่งปีบัญชีของสหกรณ์
  - ลูกหนี้ซึ่งเป็นสมาชิก ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของยอดคงค้างของลูกหนี้ แต่ไม่เกิน 200 ราย ครอบคลุมถึงลูกหนี้รายใหญ่ 100 รายแรกและครอบคลุมถึงเงินให้กู้ทุกประเภท
  - ลูกหนี้ซึ่งเป็นสหกรณ์อื่น สอบทานทุกราย
- ผู้สอบทาน ต้องไม่ใช่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำการทำธุรกรรมด้านการให้กู้และให้สินเชื่อ
- จัดทำแผนสอบทานประจำปี ภายใน 90 วันนับจากวันสิ้นปีทางบัญชี
- จัดทำรายงานกระบวนการสอบทานลูกหนี้ตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด
- เก็บรักษาเอกสารและหลักฐานการสอบทานทุกประเภท กระบวนการปฏิบัติและแบบรายงานที่เกี่ยวข้อง ไว้อย่างน้อยเป็นระยะเวลา 5 ปี

กฎกระทรวง/ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์/คํานะรณายนายทะเบียนสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

- คํานะรณายนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิกอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม ประกาศ ณ วันที่ 25 กรกฎาคม 2567 (ยกเลิก)
- คํานะรณายนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิกอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม ประกาศ ณ วันที่ 11 ธันวาคม 2568

หมวด 2 การรับฝากเงิน การก้อหนี้ การสร้างภาระผูกพัน และการค้าประกัน

- (1) กำหนดดอกเบี้ยเงินรับฝากทุกประเภทให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด
- (2) การเปิดบัญชีเพื่อรับฝากหรือการรับฝากเงิน จัดให้ลูกค้แสดงตนและตรวจสอบตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- (3) ห้ามออกหรือเสนอขายหลักทรัพย์ หรือประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

- (4) การก่อกำหนดและภาระผูกพัน
 สหกรณ์ออมทรัพย์ : ไม่เกินหนึ่งเท่าครึ่งของทุนเรือนหุ้นและทุนสำรองรวมกัน
 สหกรณ์เครดิตยูเนียน : ไม่เกินห้าเท่าของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์

หมวด 3 การบริหารสินทรัพย์และการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

- (1) สินทรัพย์สภาพคล่อง : สินทรัพย์ที่ปราศจากภาระผูกพัน ประกอบด้วย ข้อ 24 (1)-(11)
 (2) อัตราการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง
 สหกรณ์ : ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของยอดเงินฝากทุกประเภท
 ชุมนุมสหกรณ์ : ไม่น้อยกว่าร้อยละ 6 ของยอดเงินฝากทุกประเภท

กฎกระทรวง/ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์/คํานะนายนายทะเบียนสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
 ■ กฎกระทรวง ว่าด้วยการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์ พ.ศ. 2550

หมวด 4 การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง

- (1) ชั้นลูกหนี้เงินกู้และประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ชั้นลูกหนี้	การชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดชำระ	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
1. ลูกหนี้ชั้นปกติ	ชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา	0%
2. ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ย รวมกันไม่เกิน 3 เดือน	0%
3. ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ย รวมกันเกินกว่า 3 เดือนแต่ไม่เกิน 6 เดือน	20%
4. ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย	ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ย รวมกันเกินกว่า 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือน	50%
5. ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ	ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ย รวมกันเกินกว่า 12 เดือน	100%
6. ลูกหนี้จัดชั้นสูญ	ถึงแก่ความตาย เจ้าหนี้อื่นฟ้องร้องบังคับคดี เป็นบุคคลล้มละลาย	100%

- (2) ไม่ให้บันทึกบัญชีดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้ ถ้ามีการรับรู้เป็นรายได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 100%
 (3) นับระยะเวลาการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้เงินกู้ (ปรับโครงสร้างหนี้) ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ตั้งแต่วงเวลาที่ค้างชำระตามสัญญาเดิมก่อนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ร่วมกับระยะเวลาของงวดที่ค้างชำระตามสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ใหม่
 (4) ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวนของต้นเงินคงเหลือ
 (5) ที่ดินหรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ที่นำมาพิจารณาก่อนประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
 ประเมินโดยทางราชการ : นำมาหักได้ 100% ของราคาประเมิน
 ประเมินโดยผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินรับอนุญาต : นำมาหักได้ 70% ของราคาประเมิน
 (6) การกันเงินสำรองไว้เป็นค่าเผื่อเงินฝากสหกรณ์อื่นสงสัยจะสูญ : ให้เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย การบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2563

กฎกระทรวง/ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

- ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวดชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย พ.ศ. 2567
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย การจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้และการเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544

หมวด 5 การกำกับการกระจุกตัวของความเสี่ยงในการฝากเงิน ให้กู้เงิน ก่อหนี้และภาระผูกพันระหว่างสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์

- (1) ฝากเงินหรือให้กู้เงินแก่สหกรณ์ทุกประเภท : แต่ละแห่งไม่เกินร้อยละ 10 ของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์ผู้ฝากเงินหรือให้กู้เงิน
- (2) การก่อหนี้และภาระผูกพันกับสหกรณ์ทุกประเภท : รวมกันแล้วแต่ละแห่งได้ไม่เกินร้อยละ 25 ของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์ผู้ก่อหนี้และภาระผูกพัน (เว้นแต่สหกรณ์ขนาดใหญ่ ก่อหนี้และภาระผูกพันกับชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์นั้นเป็นสมาชิกรวมกันแล้วไม่เกินร้อยละ 50 ของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์ผู้ก่อหนี้และภาระผูกพัน)

บทเฉพาะกาล

- a. สัญญาเงินกู้ ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้บังคับใช้
งวดชำระหนี้ไม่เกิน 240 งวด   กำหนดงวดสัญญาใหม่ได้ตามสัญญาเดิม
งวดชำระหนี้เกินกว่า 240 งวด   ปรับลดงวดชำระหนี้ให้เหลือไม่เกิน 240 งวด ภายใน 10 ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ
- b. กำหนดให้สมาชิกผู้กู้มีเงินได้รายเดือนคงเหลือ 30% ภายใน 10 ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ
- c. การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อ : ภายใน 1 ปี สหกรณ์ขนาดใหญ่สามารถผ่อนปรนการดำเนินการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ของลูกหนี้คงค้าง แต่ไม่เกินจำนวน 100 ราย โดยการสอบทานต้องครอบคลุมถึงลูกหนี้รายใหญ่จำนวน 50 รายแรก
- d. กรณีมีหนี้และภาระผูกพันเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ : จัดทำแผนปรับลดหนี้และภาระผูกพันผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ ให้แล้วเสร็จภายใน 4 ปีทางบัญชี
- e. ดำเนินการปรับอัตราดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ ภายใน 3 ปี
- f. ทอยยประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจนกว่าจะเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ให้แล้วเสร็จภายใน 5 ปี

เอกสารประกอบ

ตารางเปรียบเทียบ

ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน
ที่เรียกเก็บเงินงวดชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย พ.ศ. 2567
กับระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย การจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้และการเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544

รายการเปรียบเทียบ	ระเบียนนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ และการเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544	ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับ สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวด ชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย พ.ศ. 2567	รายการ/หลักเกณฑ์ที่แตกต่าง
การจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลูกหนี้ปกติ 2. ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน 3. ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย 4. ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ 5. ลูกหนี้จัดชั้นสูญ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลูกหนี้จัดชั้นปกติ 2. ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ 3. ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน 4. ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย 5. ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ 6. ลูกหนี้จัดชั้นสูญ	เพิ่มชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ : ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ

รายการเปรียบเทียบ	ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ และการเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544	ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับ สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวด ชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย พ.ศ. 2567	รายการ/หลักเกณฑ์ที่แตกต่าง
ลูกหนี้จัดชั้นปกติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลูกหนี้ที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด 2. ลูกหนี้ที่ค้างชำระเงินต้นและ/หรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ และไม่มีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะไม่สามารถชำระหนี้ได้ 3. ลูกหนี้ที่ได้ขอผ่อนเวลาการชำระหนี้และสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลาที่ขอผ่อนผัน 4. ลูกหนี้ซึ่งสหกรณ์ได้ฟ้องดำเนินคดีแต่มีการชำระหนี้ได้ตามปกติ 	ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา	<p>ยกเลิก</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ลูกหนี้ค้างชำระหนี้ติดต่อกันไม่เกิน 3 เดือน (2) ลูกหนี้ที่ขอผ่อนเวลาการชำระหนี้ (3) ลูกหนี้ที่สหกรณ์ฟ้องดำเนินคดี <p>สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา มีการชำระหนี้ได้ตามปกติ ไม่มีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะไม่สามารถชำระหนี้ได้</p>
ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	-	ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันไม่เกินกว่า 3 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะ เป็นไป ตามเงื่อนไข หรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่สหกรณ์หรือชุมชนุมนุสหรณรมอทรพย หรือเรียกให้ชำระคืนแล้วแต่วันใดจะถึงก่อน	แยกลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงพิเศษ ออกมาจากลูกหนี้ชั้นปกติ ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้และการเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544

รายการเปรียบเทียบ	ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ และการเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544	ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับ สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวด ชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย พ.ศ. 2567	รายการ/หลักเกณฑ์ที่แตกต่าง
ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินและ/หรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินกว่า 3 เดือนแต่ไม่เกิน 6 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ 2. ลูกหนี้ที่ได้รับการผ่อนเวลาการชำระหนี้ไว้ แต่ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน 	<p>ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระไม่ว่าจะเป็นไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ทวงถาม หรือเรียกให้ชำระคืนแล้วแต่วันใดจะถึงก่อน</p>	<p>ยกเลิก ลูกหนี้ที่ได้รับการผ่อนเวลาการชำระหนี้ไว้ แต่ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา</p>
ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินและ/หรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ 2. ลูกหนี้ซึ่งสหกรณ์ได้ฟ้องดำเนินคดีที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ทวงถาม หรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน 2. ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ได้ฟ้องดำเนินคดีที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ 	<p>เหมือนเดิม</p>

รายการเปรียบเทียบ	ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ และการเผื่อนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544	ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสำหรับ สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวด ชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย พ.ศ. 2567	รายการ/หลักเกณฑ์ที่แตกต่าง
ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินและ/หรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินกว่า 12 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ 2. ลูกหนี้ซึ่งตามพฤติการณ์ไม่สามารถเรียกให้ชำระหนี้ได้ 3. ลูกหนี้ที่ได้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องและสหกรณ์ได้ยื่นคำขอเฉลี่ยทรัพย์ 4. ลูกหนี้ที่สหกรณ์ได้ฟ้องในคดีล้มละลาย หรือหนี้ที่สหกรณ์ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีล้มละลาย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลูกหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลา รวมกันเกินกว่า 12 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะไปตามเงื่อนไข หรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่สหกรณ์หรือชุมชนสหกรณ์ทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืนแล้วแต่วันใดจะถึงก่อน 2. ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งตามพฤติการณ์ไม่สามารถเรียกให้ชำระหนี้ได้ 3. ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องและสหกรณ์หรือชุมชนสหกรณ์ได้ยื่นคำขอเฉลี่ยทรัพย์ 4. ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งถูกเจ้าหนี้รายอื่นหรือสหกรณ์หรือชุมชนสหกรณ์ฟ้องในคดีล้มละลายและศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด 	<p>ภาพรวมเหมือนเดิม</p> <p>เพิ่มการถูกฟ้องในคดีล้มละลาย “ศาลต้องมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด”</p>

รายการเปรียบเทียบ	ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ และการเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544	ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับ สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวด ชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย พ.ศ. 2567	รายการ/หลักเกณฑ์ที่แตกต่าง
ลูกหนี้จัดชั้นสูญ	<ol style="list-style-type: none"> ลูกหนี้ถึงแก่ความตาย เป็นคนสาบสูญ หรือมีหลักฐานว่าหายสาบสูญไป และไม่มีทรัพย์สินใดๆ จะชำระหนี้ได้ ลูกหนี้ที่มีหนี้ของเจ้าหนี้รายอื่นที่มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ที่อยู่ในลำดับก่อนสหกรณ์เป็นจำนวนมากกว่าทรัพย์สินของลูกหนี้ ลูกหนี้ที่สหกรณ์ได้ฟ้องหรือได้ยื่นคำขอเฉลี่ยหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องล้มละลายและในกรณีนั้นๆ ได้มีคำบังคับคดีหรือคำสั่งของศาลแล้วแต่ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใดๆ จะชำระหนี้ได้ ลูกหนี้ที่สหกรณ์ได้ฟ้องในคดีล้มละลาย หรือหนี้ที่สหกรณ์ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีล้มละลาย และในกรณีนั้นๆ ได้มีการประนอมหนี้กับลูกหนี้โดยศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับการประนอมหนี้นั้น หรือลูกหนี้ถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย และได้มีการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ครั้งแรกแล้ว ลูกหนี้เงินกู้ที่ไม่สามารถชำระต้นเงินและ/หรือดอกเบี้ยได้โดยสิ้นเชิง 	<ol style="list-style-type: none"> ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งถึงแก่ความตาย หรือศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นคนสาบสูญ และไม่มีทรัพย์สินใดๆ จะชำระหนี้ได้ ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งมีหนี้ของเจ้าหนี้รายอื่นที่มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ที่อยู่ในลำดับก่อนสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์เป็นจำนวนมากกว่าทรัพย์สินของลูกหนี้ และสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้ ลูกหนี้เงินกู้ที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ได้ฟ้องลูกหนี้หรือได้ยื่นคำขอเฉลี่ยทรัพย์สินในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องล้มละลาย และในกรณีนั้นๆ ได้มีคำบังคับ หรือคำสั่งของศาลแล้ว แต่ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใดๆ จะชำระหนี้ได้ ลูกหนี้เงินกู้ที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ได้ฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลาย หรือได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีล้มละลาย และในกรณีนั้นๆ ได้มีการประนอมหนี้กับลูกหนี้ โดยศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับการประนอมหนี้ นั้น หรือลูกหนี้ถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย และได้มีการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ครั้งแรกแล้ว แต่ไม่มีทรัพย์สินใดๆ ที่จะชำระหนี้ได้ 	<p>ยกเลิก</p> <p>ข้อ 5. ลูกหนี้เงินกู้ไม่สามารถชำระต้นเงินและ/หรือดอกเบี้ยได้โดยสิ้นเชิง ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย การจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้และการเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544</p>

รายการเปรียบเทียบ	ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ และการเผื่อนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544	ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสำหรับ สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวด ชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย พ.ศ. 2567	รายการ/หลักเกณฑ์ที่แตกต่าง
อัตราร้อยละการตั้งค่าเผื่อนี้ สงสัยจะสูญ จากต้นเงินคงเหลือ/ ยอดลูกหนี้คงเหลือ	<p>ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ร้อยละ 20</p> <p>ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย ร้อยละ 50</p> <p>ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญและลูกหนี้จัดชั้นสูญ ร้อยละ 100</p>	<p>ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ร้อยละ 20</p> <p>ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย ร้อยละ 50</p> <p>ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญและลูกหนี้จัดชั้นสูญ ร้อยละ 100</p>	เหมือนเดิม
วิธีการตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	<ol style="list-style-type: none"> นำต้นเงินและดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับที่ได้รับชำระ ภายหลังวันสิ้นปีทางบัญชี แต่ก่อนวันที่ผู้สอบบัญชีแสดง ความเห็นต่องบการเงิน มาหักออกจากจำนวนต้นเงินและ ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ นำมูลค่าหุ้นและหลักประกันที่ปราศจากภาวะผูกพันมา หักออกจากจำนวนต้นเงินตามบัญชีของลูกหนี้ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> มูลค่าหุ้นซึ่งผู้กู้มีอยู่ในสหกรณ์ นำมาหักได้ร้อยละ 100 หลักประกันที่เป็นสิทธิในเงินฝากสหกรณ์ เงินฝากธนาคาร หลักทรัพย์รัฐบาล และหลักทรัพย์ที่รัฐบาลหรือ กระทรวงการคลังค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ย นำมาหักได้ ร้อยละ 100 หลักประกันอื่นที่มีใช้บุคคลนำมาหักได้ ไม่เกินร้อยละ 50 ของมูลค่าที่ได้มีการจดจำนำ จำนองไว้ต่อสหกรณ์ 	-	<p>ยกเลิก วิธีการตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ</p> <p>(1) การนำต้นเงินและดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับที่ได้รับ ชำระภายหลังวันสิ้นปีทางบัญชี</p> <p>(2) การนำมูลค่าหุ้นและหลักประกัน มาหักออกจาก จำนวนหนี้ค้างชำระก่อนตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ</p>

รายการเปรียบเทียบ	ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ และการเผื่อนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544	ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสำหรับ สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวด ชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย พ.ศ. 2567	รายการ/หลักเกณฑ์ที่แตกต่าง
การกลับรายการค่าเผื่อนี้สงสัย จะสูญ	ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ณ วันสิ้นปีที่คำนวณได้ ถ้ามีจำนวน > ยอดคงเหลือในบัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ผลต่างถือเป็นค่าใช้จ่ายของปีนั้นๆ ถ้ามีจำนวน < ยอดคงเหลือในบัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ผลต่างถือเป็นค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเกินความต้องการ ให้นำไป ปรับลดยอดค่าใช้จ่ายของปีนั้นๆ ในบัญชีหนี้สงสัยจะสูญ	ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญที่ประมาณการได้ ต้องนำไปเปรียบเทียบกับ จำนวนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญตามบัญชีคงเหลือ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี หากจำนวนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญที่ประมาณได้ < ยอดคงเหลือ ตามบัญชี มิให้สหกรณ์ลดยอดค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญลง แต่ให้คง จำนวนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญตามบัญชีไว้ จนกว่าสหกรณ์จะได้รับ ชำระหนี้จากลูกหนี้แล้ว	จำนวนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญที่ประมาณได้ < ยอด คงเหลือตามบัญชี มิให้ลดยอดค่าใช้จ่ายของปีนั้นๆ ในบัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ
การอนุมัติจ่ายเงินกู้ไม่เป็นไป ตามข้อบังคับและระเบียบของ สหกรณ์	-	หากลูกหนี้เงินกู้มีการผิดนัดชำระหนี้ให้ประมาณการค่าเผื่อนี้ สงสัยจะสูญ กรณีไม่มีหลักประกัน : ประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญจาก ยอดลูกหนี้เงินกู้คงเหลือเต็มจำนวน กรณีมีหลักประกัน : ประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญจากยอด ลูกหนี้เงินกู้คงเหลือเต็มจำนวนหลังหักหลักประกัน	กำหนดวิธีการประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ลูกหนี้ที่สหกรณ์อนุมัติจ่ายเงินกู้ไม่เป็นไปตามข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์
การนับระยะเวลาการผิดนัดชำระ หนี้ ของลูกหนี้เงินกู้ปรับปรุง โครงสร้างหนี้	-	ลูกหนี้เงินกู้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ไม่สามารถชำระได้ตามกำหนด สัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะ สูญให้นับระยะเวลาตั้งแต่งวดผิดนัดชำระหนี้ตามสัญญาเดิมก่อน การทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้รวมกับระยะเวลาผิดนัด ชำระหนี้ตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้	กำหนดวิธีการนับระยะเวลาการผิดนัดชำระหนี้ของ ลูกหนี้เงินกู้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้

รายการเปรียบเทียบ	ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ และการเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544	ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับ สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวด ชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย พ.ศ. 2567	รายการ/หลักเกณฑ์ที่แตกต่าง
ดอกเบียเงินกู้ค้างรับของลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	ระงับการรับรู้รายได้ดอกเบียเงินให้กู้ของลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ตามเกณฑ์คงค้าง โดยให้รับรู้รายได้ตามเกณฑ์เงินสด	ระงับการรับรู้รายได้ดอกเบียเงินให้กู้ค้างรับของลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จนกว่าสหกรณ์จะได้รับชำระดอกเบี้ย จึงจะรับรู้เป็นรายได้ของสหกรณ์	เหมือนเดิม
การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ดอกเบียเงินให้กู้ค้างรับ	ดอกเบียเงินให้กู้ค้างรับของลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวน	ให้สหกรณ์ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญดอกเบียเงินให้กู้ค้างรับเต็มจำนวนสำหรับลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	เหมือนเดิม
ลูกหนี้อื่นที่มีการผิदनชำระหนี้	-	ให้สหกรณ์ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจากยอดลูกหนี้คงเหลือเต็มจำนวน	เพิ่มหลักเกณฑ์การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้อื่นที่มีการผิदनชำระหนี้
การทยอยตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภายในวันสิ้นปีบัญชีปีแรกที่ถือใช้ระเบียบนี้ ให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนเงินที่ต้องตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในปีนั้น 2. ภายในวันสิ้นปีบัญชีที่สองที่ถือใช้ระเบียบนี้ ให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนเงินที่ต้องตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในปีนั้น 3. ภายในวันสิ้นปีที่สามที่ถือใช้ระเบียบนี้ ให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวนที่ต้องตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 	ให้สหกรณ์ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้เงินกู้ในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนเงินที่ต้องประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และทยอยประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ในปีต่อไป	ให้สหกรณ์สามารถทยอยตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญได้ในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี

ตารางเปรียบเทียบหลักเกณฑ์การประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญระหว่างปี 2544 กับปี 2567 | ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจไทย จำกัด

ผลกระทบ

จากประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวดชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย พ.ศ. 2567

1. ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญจากยอดหนี้คงเหลือเต็มจำนวน (เดิม : ตั้งตามยอดที่ผิदनัดชำระหนี้)
2. การกลับรายการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ (ใหม่ : กลับรายการได้เท่าที่ได้รับชำระ เดิม : กลับรายการเต็มยอดที่ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ)
3. ลูกหนี้อื่น (ไม่มีค่านิยาม ทำให้ยากต่อการตีความ)
4. ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ฉบับนี้ **ขัดกับระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย การบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2563**

ข้อ 26(2) สหกรณ์ตามมาตรา 33/1 (6) สหกรณ์ออมทรัพย์ และ (7) สหกรณ์เครดิตยูเนียน แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญตามกฎกระทรวง ว่าด้วยการจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง (กฎกระทรวงยังไม่ออก แต่มาบังคับให้ปฏิบัติตามประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ฉบับนี้)

ข้อ 88 การประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ที่เรียกเก็บเงินงวดชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้และการเผื่อนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544 ไปก่อนจนกว่ากฎกระทรวงการจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรองจะมีผลใช้บังคับ

กฎกระทรวง : ทางตันหรือทางออกการบริหารการเงินสหกรณ์

โดย ไพบุลย์ แก้วเพทาย*

๑. ความเป็นมา

จากกฎกระทรวงการฝากเงินและการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. ๒๕๖๗ ที่ก่อให้เกิดภาวะสภาพคล่องเงินทุนคงเหลือจำนวนมาก ซึ่งเป็นปัญหาที่ไม่สามารถนำเงินคงเหลือไปลงทุนได้ ถือเป็นการสร้างภาวะ “ตึบตัน” ที่ไร้ “ทางออก” ในการบริหารการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งภาครัฐไทยมีส่วนสร้างวิกฤตที่รุนแรงครั้งนี้ขึ้น อย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประวัติศาสตร์ของการสหกรณ์ไทย

๒. กฎกระทรวง คือ ทางตัน

กฎกระทรวงดังกล่าวสะท้อนมุมมองภาครัฐว่า การลงทุนเป็นการนำเงินทุนออกนอกระบบสหกรณ์ จึงออกมาตราการกำกับมาควบคุมให้สหกรณ์ลงทุนได้ไม่เกินทุนเรือนหุ้นร่วมกับทุนสำรอง แต่กลับไม่เสนอทางออกว่า **เงินทุนที่เหลือจากการบริการทางการเงินแก่สมาชิกแล้ว จะนำไปบริหารอย่างไร? หรือมีทางออกอื่นใดได้บ้าง?**

“กฎหมายสหกรณ์มาตรา ๖๒ (๑) ถึง (๓)” บัญญัติให้อำนาจ “เงินของสหกรณ์” ไปฝากหรือลงทุนได้ตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีได้แยกแยะว่า “เงินของสหกรณ์” คืออะไรบ้าง

ดังนั้นกฎกระทรวงที่จำกัด “เงินของสหกรณ์” ไว้เพียงทุนเรือนหุ้นกับทุนสำรอง แต่ไม่รวมเงินรับฝาก จึงถือได้ว่า ขัดแย้งกับกฎหมายสหกรณ์ มาตรา ๖๒

การระดมเงินทุนด้วยการรณรงค์ให้สมาชิก “นำเงินมาฝากและถือหุ้น” กับสหกรณ์ ถือเป็นวัตถุประสงค์หลักในการ “รวมคน-รวมกลุ่ม” เพื่อการออมเงิน และนำเงินทุนนั้น มาให้บริการช่วยเหลือทางการเงินแก่สมาชิก โดยกำหนด “อัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงกว่าธนาคารและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าธนาคาร”

คือ อุดมการณ์และเจตนารมณ์ของสหกรณ์

หากมีเงินทุนคงเหลือ หลังจากการให้บริการทางการเงินแก่สมาชิก

กฎหมายได้หาทางออกไว้แล้ว โดยอำนาจไปฝากหรือลงทุนได้ตามมาตรา ๖๒ (๑) ถึง (๓)

การกำหนดเพดานการลงทุน แต่ไม่พยายามคิดหาทางออกให้กับสหกรณ์ จึงเกิดภาวะ “ตึบตัน”

ข้อมูลการเงินปี ๒๕๖๘ (ที่มา:กรมตรวจบัญชีสหกรณ์) สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบ มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ๓,๕๖๔,๑๒๒ ล้านบาท (สินทรัพย์ = หนี้และทุน = ๓,๕๖๔,๑๒๒ ล้านบาท)

๒.๑ แหล่งที่มาของทุนดำเนินงาน(Source of Fund) รายการหลักๆ มีดังนี้ **ทุนของสหกรณ์(รวมทุนเรือนหุ้น)** เป็นเงิน ๑.๖๘๔ ล้านล้านบาทคิดเป็น ๔๗.๒๕% และ **เงินรับฝากจากสมาชิก** เป็นเงิน ๑.๓๘๘ ล้านล้านบาทคิดเป็น ๓๙.๒๓% รวมเป็นเงิน ๓.๐๘๒ ล้านล้านบาท คิดเป็น ๘๖.๔๘% ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

๒.๒ แหล่งใช้ไปของทุนดำเนินงาน(Use of Fund) รายการหลักๆ มีดังนี้ **การให้เงินกู้แก่สมาชิก** ๒.๔๘๖ ล้านล้านบาท คิดเป็น ๖๙.๗๕% เงินทุนที่เหลือจากการให้เงินกู้แก่สมาชิก สหกรณ์ได้นำไปลงทุนตามที่กฎหมายกำหนด **มีเงินลงทุน** ๗๘๖,๒๕๕ ล้านบาท คิดเป็น ๒๒.๐๖% ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

เงินให้กู้แก่สมาชิกรวมกับเงินลงทุน ๓.๒๗๒ ล้านล้านบาท คิดเป็น ๘๑.๘๑% ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

นี่คือ “วิกฤตทางตัน” ที่ภาครัฐไม่ได้คิดหาทางออกให้กับเงินทุนจำนวนมหาศาลถึง ๗๘๖,๒๕๕ ล้านล้านบาท คิดเป็น ๒๒.๐๖% ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

*ที่ปรึกษาชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจไทย จำกัด (ปรับปรุงข้อมูล เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘)

นอกจากนั้น หลังจากการให้เงินกู้แก่สมาชิกและการนำไปลงทุนแล้ว ยังมีเงินทุนคงเหลืออีก ๒๙๑,๕๒๙ ล้านบาท(๓.๕๖๔ - ๓.๒๗๒ = ๐.๒๙๒ ล้านบาท) คิดเป็น ๘.๑๙% ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

การสร้าง“วิฤตทางตัน”ครั้งนี้ เป็นการก่อปัญหาวิฤต อันมีต้นเหตุมาจากภาครัฐเสียเอง และอาจเป็นภัยคุกคามที่กลายเป็นความเสี่ยงในการสร้างวิฤตที่รุนแรงต่อไปในอนาคต

มีหน้าที่ส่งเสริม แต่กลับสกัดขัดขวาง แล้วจะมีหน่วยงานส่งเสริมไว้ทำไม?

๓. หลักการและเจตนารมณ์ของสหกรณ์

โดยหลักคิดอุดมการณ์สหกรณ์ คือ หลักการรวมคนรวมกลุ่มกันดำเนินธุรกิจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังนี้

๓.๑ การกินดีอยู่ดี(Well-being)

๓.๒ ความเป็นธรรมทางสังคม(Social Justice)

๓.๓ ความสงบสันติสุข(Peace and Happiness)

จากหลักคิดอุดมการณ์จึงมีการกำหนดเป็น“หลักการและวิธีการสหกรณ์”(Principle and Practices) เพื่อนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

โดย“หลักการและวิธีการสหกรณ์”นั้น มิใช่เพียงแค่“รวมคน-รวมกลุ่ม”เพื่อเป็นแนวทางการดำรงชีวิตแบบ“ช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งและกัน(Self-help and Mutual-help)”เท่านั้น

หากแต่ยังมีเป้าหมาย“รวมคน-รวมกลุ่ม” เพื่อให้ระบบสหกรณ์สามารถดำเนินธุรกิจและเสริมสร้างความเข้มแข็งในเชิงธุรกิจให้มีศักยภาพที่สามารถแข่งขันกับระบบทุนนิยมภาคเอกชน(Private Sector)ได้

เนื่องจาก ธุรกิจภาครัฐ-รัฐวิสาหกิจ(Public Sector / State Enterprises) ประสบความล้มเหลวในการพัฒนาศักยภาพแข่งขันกับภาคเอกชน จึงเกิดแนวคิดในการสร้างธุรกิจภาคประชาชนขึ้นมา(Cooperative Sector) ตามที่“ขบวนการสหกรณ์สากล”ได้ดำเนินการมากกว่าสองศตวรรษ

โดยหลักคิดและแนวทางสากลแห่งการสหกรณ์ คือ การสร้างระบบธุรกิจภาคประชาชนให้เข้มแข็ง สามารถต่อสู้กับระบบทุนนิยมภาคเอกชนที่“กดขี่ขูดรีด..เอารัดเอาเปรียบ และไร้ซึ่งมนุษยธรรม”

ธุรกิจทุนนิยมภาคเอกชน ยึดถือเป้าหมาย“กำไรสูงสุด(Profit Maximization)”และ“มูลค่าสูงสุดทางธุรกิจ (Wealth Maximization)” ยึดถือผลประโยชน์ของชนชั้นตนเองเป็นที่ตั้ง โดย“กดขี่ขูดรีดและเอารัดเอาเปรียบ” อันก่อให้เกิดช่องว่างทางชนชั้น ไม่มีความเป็นธรรมทางสังคม ส่งผลให้สังคมไร้ซึ่งความสงบและสันติสุข

ขณะที่การรวมกลุ่มกันดำเนินธุรกิจของภาคประชาชน ระบบสหกรณ์จะยึดถือ“กำไรอันสมเหตุสมผล”เพื่อเสริมสร้าง“คุณค่าแห่งชีวิตที่ดีงาม”ของประชาชน ให้บรรลุภาวะ“ความอุดมสมบูรณ์แห่งชีวิต(Abundance of Life)”เพื่อนำไปสู่ “การกินดีอยู่ดี(Well-being) มีความเป็นธรรมทางสังคม(Social Justice) และนำไปสู่เป้าหมายสูงสุด คือ สังคมมีความสงบและสันติสุข(Peace and Happiness)”

ดังนั้น ความเข้มแข็งและความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจภาคประชาชน(Cooperative Sector) ย่อมเกิดจากการ “รวมคน-รวมกลุ่ม”...ระดมเงินทุนร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางการเงิน

มิเช่นนั้น..ไม่มีทางต่อสู้แข่งขันกับระบบทุนนิยมและกลุ่มทุนใหญ่การเงิน..ที่มีความแข็งแกร่งทางการเงินได้

๔. ทิศทางสหกรณ์สากล : สู่อุตสาหกรรมการเงินที่มีศักยภาพ

ด้วยหลักคิดแห่งสหกรณ์สากลของ โรเบิร์ต โอเวน บิดาแห่งสหกรณ์สากล ได้มีการนำหลักคิดนี้ไปใช้ โดยการริเริ่มก่อตั้งสหกรณ์เครดิต หรือ สหกรณ์การเงินขึ้น โดยนักคิดชาวเยอรมัน และมีการพัฒนาอย่างเข้มแข็งจน

แพร่หลายไปทั่วโลก ดังต่อไปนี้

๔.๑ ธนาคารพาณิชย์ภาคประชาชนในยุโรป

(๑) **ธนาคาร Raiffeisen (Raiffeisenbanken)** โดยนักสหกรณ์ชาวเยอรมัน ชื่อ Friedrich Wilhelm Raiffeisen ผู้ก่อตั้งสหกรณ์เครดิตในชุมชน ต่อมาได้พัฒนาไปเป็นธนาคารพาณิชย์ในเครือข่ายสหกรณ์การเงิน ชื่อ **ธนาคารไรฟ์ไฟเซน** หรือภาษาอังกฤษเรียกว่า **“German Cooperative Financial Group”**

กิจการ**“ธนาคาร Raiffeisen”** ได้เจริญก้าวหน้าและขยายเติบโตไปทั่วทั้งยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก โดยเฉพาะ **เป็นธนาคารที่ใหญ่เป็นอันดับสองในประเทศออสเตรีย**

(๒) **ธนาคาร DG BANK (Deutsche Genossenschaftsbank)** โดยต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น **DZ BANK (Deutsche Zentral Genossenschaftsbank)** ซึ่งเป็นธนาคารกลางที่เกิดจากการควบรวมของเครือข่ายสหกรณ์การเงินและธนาคารสหกรณ์ต่างๆในประเทศเยอรมัน(Volksbanken-Raiffeisenbanken)ที่อยู่ในเมืองและชนบทจำนวนประมาณ ๗๐๐ แห่ง ภายใต้ชื่อว่า

“สมาคมธนาคารสหกรณ์เยอรมันแห่งสหพันธรัฐ”

“(Federal Association of German Cooperative Banks)”

ธนาคาร **DZ BANK เป็นธนาคารพาณิชย์ที่ใหญ่มากเป็นอันดับสองของประเทศเยอรมัน** โดยมีสาขาเครือข่ายจำนวน ๗,๒๐๐ แห่งทั่วโลก มีธุรกิจเครือข่ายทั้งธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ประกันภัย การจัดการสินทรัพย์ และธุรกิจอื่นๆ

(๓) **ราโบแบงก์(Rabobank)** มีประวัติมาจาก Raiffeisen-Bank และ Boerenleebank ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจด้านการเงินของระบบสหกรณ์ ตั้งอยู่ที่ ยูเทรกต์ ประเทศเนเธอร์แลนด์ **มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสองในประเทศเนเธอร์แลนด์** โดยมีธุรกิจเครือข่ายด้านการธนาคาร(อาหารและเกษตร) ประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ การจัดการสินทรัพย์ และธุรกิจอื่นๆ

(๔) **ธนาคาร Ha Poalim(ธนาคารฮาโปอาลิม)** ธนาคารพาณิชย์ในประเทศอิสราเอล เคยเป็นธนาคารประชาชนในภาคแรงงานและสหกรณ์ -HISTADRUIT) : *General Federation of Labour in Israel* ซึ่งเป็น **ธนาคารพาณิชย์ที่ใหญ่ที่สุดในอิสราเอล** ต่อมาเกิดวิกฤต จึงโอนไปเป็นธนาคารของรัฐ

๔.๒ สถาบันสหกรณ์การเงินระดับชาติในประเทศเกาหลีใต้

(๑) **ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งสาธารณรัฐเกาหลีใต้(National Credit Union Federation of Korea)** เป็นองค์กรสหกรณ์ระดับชาติของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศเกาหลีใต้) มีสมาชิกจำนวน ๘๖๖ สหกรณ์ และดำเนินธุรกิจ ด้านการเงิน และการประกันภัย มีสินทรัพย์หรือทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ๑๑๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ ๓,๘๕๐,๐๐๐ ล้านบาทโดยประมาณ

(๒) **ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ชุมชนแห่งสาธารณรัฐเกาหลีใต้(Korean Federation of Community Credit Cooperatives : KFCC)** KFCC เป็นชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับชาติของเกาหลีใต้ ที่มีสินทรัพย์ขนาดใหญ่มาก เป็นเงิน ๒๘๐ ล้านล้านวอน หรือ ๖.๔๔ ล้านล้านบาท(ปี ๒๕๖๖)

KFCC มีอำนาจกระทำการทางธุรกิจอะไรบ้าง?

KFCC ถือเป็นชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับชาติของประเทศเกาหลีใต้ มีขนาดที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย ซึ่งมีสหกรณ์สมาชิกจำนวนกว่า ๑,๓๐๐ แห่งทั่วประเทศ

KFCC มีขอบเขตและช่องทางการบริหารเงินทุนบางส่วน ตามข้อมูลการเงินในปี ๒๕๖๓ ดังต่อไปนี้

(๒.๑) **ธุรกิจด้านสินเชื่อ เป็นเงิน ๕.๑๓ แสนล้านบาท**

(๒.๒) **ลงทุนในหุ้นของธุรกิจต่างๆ เป็นเงิน ๑.๒๖ แสนล้านบาท**

*ที่ปรึกษาชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจไทย จำกัด (ปรับปรุงข้อมูล เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒.๓) ลงทุนในหลักทรัพย์ เป็นเงิน ๑.๓๔ ล้านล้านบาท

โดยมีช่องทางและขอบเขตการลงทุนในธุรกิจทั้งภายในและต่างประเทศ ดังนี้

*ตราสารทุน-หุ้นสามัญ	*ตราสารหนี้(หุ้นกู้/พันธบัตร)
*ธุรกิจดูแลสินทรัพย์(Custody)	*ธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตรา(Exchange)
*ธุรกิจประกันภัย-ประกันชีวิต	*ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
*ลงทุนซื้อกิจการ(Takeover)	*ลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน
*ธุรกิจบริการตรวจสอบ	

นอกจากทำธุรกิจอย่างกว้างขวางแล้ว

KFCC ยังมีระบบคุ้มครองเงินฝาก มีอัตราสมทบ ๐.๑๓% ของเงินฝาก

จากข้อมูลของขบวนการสหกรณ์สากลทั่วโลก แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีการรวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์โดย รวมคน-รวมเงิน และร่วมกันดำเนินธุรกิจให้เกิดความเข้มแข็ง และมีศักยภาพแข่งขัน ด้วยการรวมพลังเพื่อ คานอำนาจและผลประโยชน์กับระบบทุนนิยมภาคเอกชน อันเป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้ริเริ่มก่อตั้งแห่ง “ขบวนการสหกรณ์สากล”

ขณะที่ “ภาครัฐไทย” พยายามกำกับควบคุมขบวนการสหกรณ์ไทย

ด้วยการ “สกัดขัดขวาง” มิให้เจริญเติบโต โดยอ้าง Search for Yield เพื่อ Downsize ระบบสหกรณ์ ทั้งๆที่การแสวงหาผลตอบแทนที่ดี..เพื่อชีวิตที่มีคุณค่า..ถือเป็นความใฝ่ฝันอันงดงามของมนุษย์ทุกคน

๕. บทบาทภาครัฐไทย..เพื่อใคร?

ภาครัฐในต่างประเทศ จะให้ความคุ้มครองและสนับสนุนธุรกิจการเงินภาคประชาชน หรือระบบสหกรณ์ การเงินให้เจริญก้าวหน้า ด้วยการขยายขอบเขตและต่อยอดอำนาจกระทำการทางด้านธุรกิจการเงิน ทั้งภายใน ประเทศและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูนอำนาจและผลประโยชน์ภาคประชาชนให้เข้มแข็ง มีสมรรถนะ และเสริม สร้างศักยภาพในเชิงแข่งขัน(Competency) กับระบบทุนนิยม

แต่บทบาทภาครัฐไทย กลับมีท่าทีสนับสนุนทุนนิยมภาคเอกชน โดยเฉพาะสถาบันการเงินของเจ้าของทุน ใหญ่ธนาคารพาณิชย์ เพราะนอกจากไม่เคยคิดค้นแสวงหาวิธีส่งเสริมสนับสนุนธุรกิจภาคประชาชนแล้ว มิหนำซ้ำ ยังคอยสกัดขัดขวางมิให้ขบวนการสหกรณ์มีความเจริญเติบโตและก้าวหน้า ด้วยการออกกฎกระทรวง เช่น กฎ กระทรวงการฝากและการลงทุนที่ออกมาเพื่อกำกับและควบคุมเพดานของเงินลงทุนซึ่งเท่ากับมีเจตนาที่จะจำกัด เงินทุนมิให้เจริญเติบโต

ด้วยพฤติการณ์เช่นนี้ดูเหมือนจะเป็น “การส่งเสริมสนับสนุนธนาคารพาณิชย์ มากกว่า การคุ้มครองส่งเสริม ระบบสหกรณ์” ตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๕ วรรคสาม บัญญัติไว้ว่า

“รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่างๆ...”

ตามเจตนาและเหตุผลของหน่วยงานภาครัฐ อาจต้องการจะกำกับดูแล มิให้เกิดความเสี่ยงในการลงทุน ซึ่ง แทนที่จะกำหนดเกณฑ์บริหารความเสี่ยง กลับใช้วิธีจำกัดเพดานเงินลงทุน

อันเป็นการสร้างความเสี่ยงชุดใหม่ขึ้นมา..ที่นำไปสู่ “ทางตัน..มากกว่า..ทางออก”

การจำกัดเพดานการลงทุนไม่เกินทุนเรือนหุ้นรวมทุนสำรอง โดยไม่รวมเงินฝาก จะมีผลทำให้เงินทุนที่เหลือ จากการให้เงินกู้แก่สมาชิก ถูกจำกัดช่องทางในการบริหารเงินทุนเพื่อหารายได้ของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์

ดังนั้น ก่อนที่จะกำหนดเป็นกฎกระทรวงออกมา ควรคิดค้นวิธีการหรือแนวทางในการแสวงหา “ทางออก” ให้กับระบบสหกรณ์ออมทรัพย์เสียก่อน เพื่อเปิดช่องทางในการบริหารเงินทุนหรือสินทรัพย์ให้เกิดรายได้ มิเช่นนั้น แทนที่จะสร้าง “ทางออก” แต่กลับสร้าง “ทางตัน” ในการบริหารเงินทุนโดยภาครัฐเสียเอง

๖. “ทางออก” การบริหารเงินทุนสหกรณ์

หากต้องการให้สหกรณ์มีการบริหารความเสี่ยงทางการเงินและการลงทุน ภาครัฐไทยควรต้องศึกษาเพื่อเรียนรู้ถึง “วิสัยทัศน์ตามแนวทางสหกรณ์สากล” และเข้าใจถึง “องค์ความรู้ด้านภูมิทัศน์ทางการเงิน(Financial Landscape)” ให้ชัดเจน *โดยเรียนรู้จากระบบสหกรณ์หรือขบวนการสหกรณ์สากลทั่วโลก*

มิใช่มุ่งมัน..เพียงการจำกัดเพดานเงินลงทุนให้อยู่ในกรอบของทุนเรือนหุ้นร่วมกับทุนสำรองเท่านั้น

นับจากระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ก่อเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๒ สหกรณ์ออมทรัพย์ซึ่งถือเป็นสหกรณ์การเงิน หรือสถาบันการเงินในรูปแบบสหกรณ์ ยังไม่เคยมีการกำหนด “ภูมิทัศน์ทางการเงิน(Financial Landscape)”

๖.๑ ภูมิทัศน์ทางการเงิน(Financial Landscape)

ระบบสหกรณ์ออมทรัพย์หรือสหกรณ์การเงิน ควรที่จะต้องพิจารณาศึกษากำหนด “ภูมิทัศน์ทางการเงิน” เพื่อรองรับในการกำกับดูแลความเสี่ยงและเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเงิน โดยภาครัฐและขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ควรจะต้องร่วมกันพิจารณาเพื่อกำหนด “ระบบการเงินสหกรณ์หรือภูมิทัศน์ทางการเงิน” ดังต่อไปนี้

(๑) กองทุนคุ้มครองเงินฝาก(Deposit Protection) ในระบบสหกรณ์

(๒) กองทุนเสถียรภาพทางการเงิน(Stabilization Fund) เพื่อรองรับวิกฤต กรณีสหกรณ์ประสบภาวะวิกฤต ความเสียหายทางการเงิน โดยระบบธนาคาร จะมีกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน(FIDF: Financial Institutions Development Fund)

(๓) การสร้างระบบรองรับการเป็นแหล่งพึ่งพิงสุดท้ายทางการเงิน(Last Resort) กรณีเกิดวิกฤตทางการเงินของสหกรณ์ โดยการวางระบบและกลไกในการรองรับวิกฤตที่อาจเกิดขึ้น

(๓.๑) ระบบบอกเหตุล่วงหน้า(Early Warning System-EWS)

เพื่อบอกเหตุล่วงหน้าถึงความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์

(๓.๒) Prompt Preventive Action คือ กลไกการป้องกัน มิให้เกิดวิกฤตทางการเงิน

(๓.๓) Prompt Corrective Active คือ กลไกการแก้ไขฟื้นฟู กรณีเกิดวิกฤตความเสี่ยงด้านการเงิน

(๓.๔) Lender การกำหนดแหล่งเงินทุน อันเป็นแหล่งที่พึ่งสุดท้ายทางการเงิน ซึ่งสามารถให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนทางการเงิน ในการฟื้นฟูกิจการของสหกรณ์ที่เกิดวิกฤต

๖.๒ โครงสร้างการดำเนินธุรกิจ(Business Model)

สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สหกรณ์การเงิน หรือสถาบันการเงิน ทำธุรกิจการเงินในรูปแบบสหกรณ์ **ควรมีโครงสร้างการดำเนินธุรกิจ(Business Model) อย่างไร?**

เมื่อธุรกิจการเงินในระบบสหกรณ์ออมทรัพย์มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและมหาศาล **ภาครัฐไทยต้องมีใจคอย “จำกัดขีดขวาง” มิให้เติบโต..ที่นำไปสู่ “ทางตัน”**

หากแต่ต้องร่วมกับขบวนการสหกรณ์ไทย พิจารณาเพื่อกำหนดขอบเขตการพัฒนาและขยายต่อยอดทางธุรกิจในอนาคต เพื่อเป็นทางออกในการบริหารเงินทุนหรือการบริหารสภาพคล่องทางการเงิน โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

(๑) การกำหนดแนวทางการลงทุนสำหรับสหกรณ์ที่มีเงินทุนขนาดใหญ่ โดยหาแนวทางในการเปิดช่องทางขยายขอบเขตการลงทุนอย่างไร? ด้วยวิธีกำหนดเกณฑ์การบริหารความเสี่ยง มากกว่าจำกัดเพดานการลงทุน ไม่เกินทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรอง *หรืออาจมีเกณฑ์กำกับที่เข้มงวดเฉพาะส่วนที่เกินว่า จะมีมาตรการอย่างไร?*

(๒) การขยายขอบเขตการลงทุนของชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติและระดับวิชาชีพ ภาครัฐควรร่วมกับขบวนการสหกรณ์ในการคิดขยายขอบเขตการลงทุน โดยกำหนดอำนาจกระทำการของชุมนุมสหกรณ์ทั้งระดับชาติ (National Level) และ ระดับวิชาชีพ(Regional Level) ให้สามารถลงทุนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อเปิดช่องทางให้สหกรณ์สามารถบริหารสินทรัพย์ และระบายเงินทุน(Use of Fund) ที่เหลือจากการให้เงินกู้แก่สมาชิก *เหมือนกับขบวนการสหกรณ์สากลที่สามารถพัฒนาศักยภาพในเชิงธุรกิจ ให้สามารถแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์ในระบบทุนนิยมได้อย่างมีประสิทธิภาพ*

(๓) การขยายขอบเขตธุรกิจโดยการก่อตั้งธนาคารสหกรณ์ เพื่อเพิ่มช่องทางการบริหารการเงิน ให้สหกรณ์สามารถเจริญเติบโต ก้าวหน้า มีศักยภาพการแข่งขันเชิงธุรกิจ(Competency) โดยการขยายโอกาสและขอบเขตการลงทุนให้เป็นมืออาชีพ ควรผลักดันให้เกิดธนาคารพาณิชย์เต็มรูปแบบที่ระบบสหกรณ์เป็นเจ้าของผู้ถือหุ้น *รวมทั้งการก่อตั้งบริษัทหลักทรัพย์(บล.) และบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน(บลจ.) เพื่อรองรับการขยายช่องทางการลงทุนและการพัฒนาศักยภาพการบริหารการเงินและการลงทุนให้เป็นมืออาชีพมากขึ้น*

๗. บทสรุป : ภาครัฐไทยที่ไร้ศักยภาพและภูมิความรู้สหกรณ์

การที่ภาครัฐไทยและผู้นำสหกรณ์ไทยบางส่วน มองว่า *สหกรณ์เป็นเพียงองค์กรสวัสดิการ ที่มีได้เป็นกิจการแสวงหากำไร(Non-profit Enterprise) สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองที่อ่อนด้อยไร้วิสัยทัศน์ และองค์ความรู้ด้านสหกรณ์* เพราะไม่พยายามที่จะเรียนรู้ ศึกษา และเข้าใจถึง *“ความเป็นมาแห่งเจตนารมณ์ของอุดมการณ์สหกรณ์สากล”* ในการคิดค้นและแสวงหาแนวทางการต่อสู้กับทุนนิยมที่เหี้ยมโหดอำมหิตและไร้เมตตาปราณี

โดยเฉพาะทุนการเงินที่เป็น“เสือนอนกินแห่งทุนนิยมอันสามานย์”

ภาครัฐไทย..ที่ดำรงชีพด้วย *“ฐานภาษี”*..จึงมีเพียง *“ฐานคิด”*...แบบเจ้าขุนมูลนาย

ที่มุ่งใช้อำนาจเพื่อ *“กำกับควบคุมมากกว่ากำกับส่งเสริม”*

มีเพียง *“ไม่ส่งเสริมสนับสนุน”* หากยังพยายามที่จะ *“ควบคุมและสกัดขัดขวาง”* การเจริญเติบโต

สุดท้าย..ก็ไม่พ้นเป้าหมายที่ต้องการกำจัดระบบสหกรณ์ออมทรัพย์..ให้พ้นเส้นทาง“เสือนอนกิน”ของระบบธนาคารพาณิชย์..ทุนนิยมเอกชนหรือทุนการเงินผูกขาด..ขนาดใหญ่..ใช่หรือไม่?

อย่าจำกัดขอบเขตให้อยู่เพียงภายในระบบสหกรณ์

มิเช่นนั้น ก็เท่ากับส่งเสริม *“เสือนอนกิน” แห่งทุนการเงินผูกขาด..ขนาดใหญ่*

วิกฤตเงินเหลือ : วิกฤตสหกรณ์ บทความ* โดย ไพบุลย์ แก้วเพทาย

กฎกระทรวงกำหนดกรอบการลงทุนในหลักทรัพย์ ไม่เกินทุนเรือนหุ้นรวมทุนสำรอง ก่อให้เกิด
วิกฤตเงินเหลือในระบบที่เป็น “ทางตัน” แทนที่จะหา “ทางออก” รองรับไว้..ก่อนออกกฎกระทรวง

ข้อมูลการเงินการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่จำนวน 8 แห่ง (ล้านบาท)

รายการข้อมูล ณ30ก.ย.68	สอ. กฟผ.	สอ. กฟล.	สอ. กฟน.	สอ. ปตท.	สอ. มธ.	สอ. มก.	สอ. มม.	ชุมนุม ชสอ.
เงินลงทุน	146,591	41,105	30,077	33,954	26,169	39,543	59,933	56,875
ทุนเรือนหุ้น+ทุนสำรอง	63,565	30,004	11,116	10,759	9,644	12,687	28,576	38,827
เงินลงทุนมาก(น้อย)กว่า	83,026	11,101	18,961	23,195	16,525	26,856	31,357	18,048
เงินลงทุนมากกว่า(เท่า)	2.31	1.49	2.37	3.15	2.71	3.12	2.10	1.46

สอ.8 แห่งมีเงินลงทุนมากกว่า(ทุนเรือนหุ้น+ทุนสำรอง) = (434,247-205,178) = 229,069 ล้านบาท

หากปฏิบัติตามกฎกระทรวง เงินทุนคงเหลือ 229,069 ล้านบาท จะให้ทำอะไร..ถ้าไม่ให้ลงทุน
โดยผลกระทบจะเกิดกับคนสหกรณ์-จำนวนนับแสนนับล้านคน ที่อาศัยฝากเงินไว้กับสหกรณ์
เพื่อดำรงชีพ โดยเฉพาะภาครัฐวิสาหกิจที่ไม่มีรายได้จากบ้านาญหลังเกษียณเหมือนข้าราชการ

ข้อมูลเปรียบเทียบสินทรัพย์กับเงินให้กู้-ทั้งระบบ ปี2567 (ล้านบาท)

สหกรณ์/ข้อมูล	สินทรัพย์ทั้งสิ้น	เงินให้กู้ทั้งสิ้น	สินทรัพย์คงเหลือ	สรุปรวม
1.-สอ.ครู	1,094,188	1,018,662	75,526	
2.-สอ.ตำรวจ	278,618	252,338	26,280	
3.-สอ.ทหาร	128,913	103,960	24,953	
4.-สอ.โรงพยาบาล	130,160	66,642	63,518	
5.-สอ.สาธารณสุข	271,257	247,278	23,979	214,256
6.-สอ.รัฐวิสาหกิจ	525,052	213,355	311,697	
7.-สอ.อุดมศึกษา	320,972	112,202	208,770	
8.-สอ.ส่วนราชการ	451,339	272,206	179,133	
9.-สอ.ภาคเอกชน	232,735	87,193	145,542	845,142
สินทรัพย์>เงินให้กู้	3,433,234	2,373,836	1,059,398	1,059,398

ข้อมูลการเงินทั้งระบบ มีสินทรัพย์คงเหลือถึง 1,059,398 ล้านบาท หลังจากการให้เงินกู้
สหกรณ์ออมทรัพย์5วิชาชีพ(ข้อ1-5) มีสินทรัพย์คงเหลือ 214,256 ล้านบาท คิดเป็น 20.22%
สหกรณ์ออมทรัพย์4วิชาชีพ(ข้อ6-9) มีสินทรัพย์คงเหลือ 845,142 ล้านบาท คิดเป็น 79.78%

สหกรณ์(สอ.)	รัฐวิสาหกิจ	อุดมศึกษา	ส่วนราชการ	เอกชน	ยอดรวม
สินทรัพย์คงเหลือ-ลบ.	311,697	208,770	179,133	145,542	845,142
จำนวนสมาชิก-คน	297,121	169,915	670,413	532,409	1,669,858

สรุป สหกรณ์ 4 วิชาชีพ (ตามข้อ6-9) ที่มีสินทรัพย์คงเหลือมากถึง 845,142 ล้านบาท ซึ่งมีผล
กระทบรุนแรงต่อสมาชิกจำนวนมากถึง 1,669,858 คน ที่มีเงินออมอยู่กับสหกรณ์

วิกฤตเงินเหลือ คือ วิกฤตสหกรณ์..ทำชีวิตสาหัสแก่คนสหกรณ์..นับแสนนับล้านคน

กฎกระทรวง

ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์

คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์

ที่เกี่ยวข้อง

	หน้า
1. กฎกระทรวง กำหนดลักษณะ วัตถุประสงค์ และขอบเขตแห่งการดำเนิน กิจการ ของสหกรณ์แต่ละประเภทที่จะรับจดทะเบียน พ.ศ. 2567	1-12
2. กฎกระทรวงการดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และ สหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. 2564	13-23
3. กฎกระทรวงการฝากเงินและการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์และ สหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. 2567	24-26
4. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดหลักทรัพย์ของ รัฐวิสาหกิจอื่นที่สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนลงทุนได้	27
5. (ร่าง) กฎกระทรวงการบริหารจัดการและการกำกับดูแลทางการเงินของ สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ.	28-40
6. คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิก อย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม ประกาศ ณ วันที่ 25 กรกฎาคม 2567 (ยกเลิก)	41-42
7. คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิก อย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม ประกาศ ณ วันที่ 11 ธันวาคม 2568	43-44
8. ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย การจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้และ การฟ้องหนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544	45-49
9. ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าฟ้องหนี้สงสัยจะ สูญ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวด ชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย พ.ศ. 2567	50-53

กฎกระทรวง

กำหนดลักษณะ วัตถุประสงค์ และขอบเขตแห่งการดำเนินงาน
ของสหกรณ์แต่ละประเภทที่จะรับจดทะเบียน
พ.ศ. ๒๕๖๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๓๓/๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“อาชีพหลัก” หมายความว่า ประเภทหรือชนิดของงานซึ่งบุคคลนั้นใช้เวลาทำเป็นส่วนมาก ในระยะเวลาที่กำหนดหรือเวลาที่อ้างอิง สำหรับผู้ซึ่งทำงานมากกว่าหนึ่งชนิด อาชีพหลักให้หมายถึง อาชีพที่มีชั่วโมงการทำงานมากกว่า หรืออาชีพที่ทำรายได้มากกว่าในกรณีที่ชั่วโมงการทำงานเท่ากัน

“เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำนาเกลือ ทำไร่ ทำสวน ประมง หรือเลี้ยงสัตว์

ข้อ ๓ ลักษณะของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน วัตถุประสงค์ และขอบเขตแห่งการดำเนินงาน ที่จะพึงดำเนินการได้ของสหกรณ์แต่ละประเภท ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๔ สหกรณ์ที่ได้รับจดทะเบียนแล้วนอกจากมีวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้สำหรับ สหกรณ์แต่ละประเภทแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ปกป้องรักษาและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่สมาชิก

(๒) ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน

(๓) ร่วมมือกับสหกรณ์อื่น สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ องค์กรภาคเอกชน ชุมชน และหน่วยงานของรัฐ เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจการของสหกรณ์

ข้อ ๕ สหกรณ์ประเภทอื่นนอกจากสหกรณ์ร้านค้าที่ประสงค์จะดำเนินการให้บริการ เป็นตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจให้บริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์โดยพิจารณาจากความพร้อมในการดำเนินการ วัตถุประสงค์ และอำนาจกระทำการของสหกรณ์แต่ละประเภท โดยสหกรณ์ดังกล่าวต้องดำเนินการตามกฎหมาย ว่าด้วยระบบการชำระเงินอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๖ การกำหนดชื่อของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดชื่อตามประเภทของสหกรณ์หรือตามรูปร่างย่อของประเภทสหกรณ์ที่จดทะเบียน ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด มีอักษรไทยจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยตัวอักษร และไม่ซ้ำกับ ชื่อของสหกรณ์อื่นซึ่งได้รับจดทะเบียนไว้ก่อน เว้นแต่สหกรณ์นั้นได้เลิกและถอนชื่อออกจากทะเบียนแล้ว

(๒) ไม่ใช่คำว่า “แห่งประเทศไทย” ไว้ท้ายชื่อหรือเป็นส่วนหนึ่งของชื่อ เว้นแต่การตั้งชื่อ ของชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศหรือการตั้งชื่อสหกรณ์ตามหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิก สหกรณ์เท่านั้น

(๓) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายอื่น รวมทั้งต้องไม่คล้ายหรือสอดคล้องกับสถาบัน องค์กร หรือหน่วยงาน ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต้นสังกัดของสมาชิก อันอาจทำให้บุคคลภายนอก สำคัญผิดเกี่ยวกับหน่วยงานต้นสังกัดของสมาชิกหรือกิจการของสหกรณ์

หมวด ๑

สหกรณ์การเกษตร

ข้อ ๗ สหกรณ์การเกษตรที่จะรับจดทะเบียนได้ต้องมีลักษณะเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นจาก การรวมตัวกันของสมาชิกซึ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพหลักทางเกษตรกรรมภายในพื้นที่อำเภอเดียวกัน หรือเป็นสหกรณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกร เว้นแต่มีเหตุอันสมควร นายทะเบียนสหกรณ์ อาจรับจดทะเบียนสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวกันของผู้ประกอบอาชีพหลักทางเกษตรกรรม ซึ่งอยู่ต่างพื้นที่กันได้

ข้อ ๘ สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจ การผลิต การค้า การบริการ และอุตสาหกรรมทางการเกษตร อันจำเป็นในการประกอบอาชีพและการดำรงชีพของสมาชิก

(๒) แก้ไขปัญหาและพัฒนาการประกอบอาชีพของสมาชิก

(๓) ส่งเสริมการออมของสมาชิก

(๔) ส่งเสริมและเผยแพร่อาชีพเกษตรกรรม หัตถกรรม และอุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวกับเกษตรกรรม รวมทั้งส่งเสริมความรู้ในการผลิตทางอุตสาหกรรม ให้แก่สมาชิกและครอบครัว

ข้อ ๙ สหกรณ์การเกษตรมีขอบเขตแห่งการดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหาทุนเพื่อดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ โดยวิธีการขายหุ้น การรับฝากเงิน และการกู้ยืมเงิน

(๒) ฝากเงินหรือลงทุนอย่างอื่นตามมาตรา ๖๒

(๓) จัดให้มีเงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการดำรงชีพ หรือให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน

(๔) จัดหาปัจจัยการผลิต วัสดุการเกษตร และสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นเพื่อจำหน่ายแก่สมาชิก

(๕) รวบรวมผลิตผลการเกษตร ผลิตภัณฑ์และบริการของสมาชิกเพื่อจัดการขาย หรือแปรรูปออกขาย โดยซื้อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น

(๖) จัดให้มีบริการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการทางการเกษตร รวมทั้งจัดให้มีตลาดกลางเพื่อการเกษตร เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพและการดำรงชีพของสมาชิก

(๗) จัดให้มีสิ่งปลูกสร้าง โรงงานอุตสาหกรรม เครื่องมือ เครื่องจักรกลการเกษตร หรือยานพาหนะขนส่ง เกี่ยวกับการผลิต รวบรวม เก็บรักษา หรือแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร สำหรับกิจการของสหกรณ์หรือให้บริการแก่สมาชิก

(๘) ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก

(๙) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์หรือการให้บริการแก่สมาชิก เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

หมวด ๒

สหกรณ์ประมง

ข้อ ๑๐ สหกรณ์ประมงที่จะรับจดทะเบียนได้ต้องมีลักษณะเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวกันของสมาชิกซึ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพหลักทางการประมงที่เกี่ยวกับการจับสัตว์น้ำ การเลี้ยงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือเป็นสหกรณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกร

ข้อ ๑๑ สหกรณ์ประมงมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจ การผลิต การค้า และการบริการอันจำเป็นในการประกอบอาชีพหลักทางการประมงและการดำรงชีพของสมาชิก

(๒) แก้ไขปัญหาและพัฒนาการประกอบอาชีพของสมาชิก

(๓) ส่งเสริมการออมของสมาชิก

(๔) ส่งเสริมและเผยแพร่อาชีพการประมง อุตสาหกรรมในครัวเรือนหรือการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการประมง รวมทั้งส่งเสริมความรู้ในการผลิตทางอุตสาหกรรมให้แก่สมาชิกและครอบครัว

ข้อ ๑๒ สหกรณ์ประมงมีขอบเขตแห่งการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหาทุนเพื่อดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ โดยวิธีการขายหุ้น การรับฝากเงิน และการกู้ยืมเงิน

(๒) ฝากเงินหรือลงทุนอย่างอื่นตามมาตรา ๖๒

(๓) จัดให้มีเงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพหรือให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน

(๔) จัดหาปัจจัยการผลิต วัสดุที่เกี่ยวกับการประมง และสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นเพื่อจำหน่ายแก่สมาชิก

(๕) รวบรวมผลิตผลทางการประมง ผลิตภัณฑ์และบริการของสมาชิกเพื่อจัดการขายหรือแปรรูปออกขาย โดยซื้อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น

(๖) จัดให้มีบริการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการทางการประมง รวมทั้งจัดให้มีตลาดกลางเพื่อการประมง เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพและการดำรงชีพของสมาชิก

(๗) จัดให้มีสิ่งปลูกสร้าง โรงงานอุตสาหกรรม เครื่องมือ เครื่องจักรกล หรือยานพาหนะขนส่ง เกี่ยวกับการผลิต รวบรวม เก็บรักษา หรือแปรรูปผลผลิต สำหรับกิจการของสหกรณ์ประมง หรือให้บริการแก่สมาชิก

(๘) ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก

(๙) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์หรือการให้บริการแก่สมาชิก เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสหกรณ์ประมง

หมวด ๓

สหกรณ์นิคม

ข้อ ๑๓ สหกรณ์นิคมที่จะรับจดทะเบียนได้ต้องมีลักษณะเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นใน เขตนิคมสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือในพื้นที่ที่หน่วยงานของรัฐกำหนด เพื่อให้สมาชิกได้รับที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม

ข้อ ๑๔ สหกรณ์นิคมมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับที่ดินเพื่อใช้ในการทำกินและเป็นที่อยู่อาศัยของสมาชิก รวมทั้ง พัฒนาการประกอบอาชีพของสมาชิก

(๒) ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจ การผลิต การค้า และการบริการ อันจำเป็นในการประกอบอาชีพหลัก และการดำรงชีพของสมาชิก

(๓) ส่งเสริมการออมของสมาชิก

(๔) ส่งเสริมและเผยแพร่อาชีพเกษตรกรรม หัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือนหรือ การประกอบอาชีพอย่างอื่น รวมทั้งส่งเสริมความรู้ในการผลิตทางอุตสาหกรรมให้แก่สมาชิกและครอบครัว

ข้อ ๑๕ สหกรณ์นิคมมีขอบเขตแห่งการดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหาทุนเพื่อดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ โดยวิธีการขายหุ้น การรับฝากเงิน และการกู้ยืมเงิน

(๒) ฝากเงินหรือลงทุนอย่างอื่นตามมาตรา ๖๒

(๓) จัดให้มีเงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ หรือให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน

(๔) ครอบครองและจัดที่ดินให้สมาชิกใช้เป็นที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพโดยการเช่า หรือการเช่าซื้อ

(๕) พัฒนาหมู่บ้าน การคมนาคม บริการสาธารณะต่าง ๆ ตลอดจนพัฒนาที่ดิน เพื่อให้เกิดความสะดวกและเหมาะสมในการใช้งาน

(๖) จัดหาปัจจัยการผลิต และวัสดุการเกษตร และสินค้าอุปโภคบริโภค ที่จำเป็นเพื่อจำหน่ายแก่สมาชิก

(๗) รวบรวมผลิตผลการเกษตร ผลิตภัณฑ์และบริการของสมาชิกเพื่อจัดการขายหรือแปรรูปออกขายโดยซื้อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น

(๘) จัดให้มีบริการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประกอบกิจการทางการเกษตร รวมทั้งจัดให้มีตลาดกลางเพื่อการเกษตร เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพและการดำรงชีพของสมาชิก

(๙) จัดให้มีสิ่งปลูกสร้าง โรงงานอุตสาหกรรม เครื่องมือ เครื่องจักรกลการเกษตร หรือยานพาหนะขนส่ง เกี่ยวกับการผลิต รวบรวม เก็บรักษา หรือแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรสำหรับกิจการของสหกรณ์หรือให้บริการแก่สมาชิก

(๑๐) ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก

(๑๑) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์หรือการให้บริการแก่สมาชิก เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสหกรณ์นิคม

หมวด ๔

สหกรณ์ร้านค้า

ข้อ ๑๖ สหกรณ์ร้านค้าที่จะรับจดทะเบียนได้ต้องมีลักษณะเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวกันของคณะบุคคลเพื่อจัดหาและรวบรวมสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิกเพื่อจำหน่าย โดยต้องไม่มีลักษณะเป็นธุรกิจขายตรงหรือธุรกิจอื่นในลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๑๗ สหกรณ์ร้านค้ามีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคและสินค้าจำเป็นร่วมกันของสมาชิก

(๒) ส่งเสริมและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก

(๓) ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจการค้าของสมาชิก

ข้อ ๑๘ สหกรณ์ร้านค้ามีขอบเขตแห่งการดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหาทุนเพื่อดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ โดยวิธีการขายหุ้น และการกู้ยืมเงิน

- (๒) ฝากเงินหรือลงทุนอย่างอื่นตามมาตรา ๖๒
- (๓) จัดหาสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อจำหน่ายให้แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไปหรือเพื่อการเชื่อมโยงสินค้าในระบบสหกรณ์
- (๔) รวบรวมหรือช่วยจำหน่ายผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก
- (๕) จำหน่ายสินค้าแก่สมาชิกด้วยวิธีการผ่อนชำระ
- (๖) ให้บริการเป็นตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจให้บริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน
- (๗) ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก
- (๘) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์หรือการให้บริการแก่สมาชิกเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสหกรณ์ร้านค้า

หมวด ๕

สหกรณ์บริการ

ข้อ ๑๙ สหกรณ์บริการมี ๒ ประเภท ดังต่อไปนี้

- (๑) สหกรณ์บริการประเภทที่มีสมาชิกประกอบอาชีพหลักด้านเดียวกัน
- (๒) สหกรณ์บริการประเภทที่มีสมาชิกประสงค์รับบริการด้านเดียวกัน

ข้อ ๒๐ สหกรณ์บริการประเภทที่มีสมาชิกประกอบอาชีพหลักด้านเดียวกันที่จะรับจดทะเบียนได้ต้องมีลักษณะเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวกันของผู้มีอาชีพหลักเดียวกัน แต่ไม่รวมถึงผู้ประกอบอาชีพหลักทางเกษตรกรรมหรือทางการประมง และต้องไม่เป็นการจัดตั้งสหกรณ์เพื่อดำเนินกิจการทางการเงินเพียงอย่างเดียว

ข้อ ๒๑ สหกรณ์บริการประเภทที่มีสมาชิกประกอบอาชีพหลักด้านเดียวกันมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจ การผลิต การค้า การบริการ และอุตสาหกรรม อันจำเป็นเกี่ยวกับอาชีพหลักและการดำรงชีพของสมาชิก
- (๒) แก้ไขปัญหาและพัฒนาการประกอบอาชีพของสมาชิก
- (๓) ส่งเสริมการออมของสมาชิก

(๔) ส่งเสริม เผยแพร่ และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิกและครอบครัว

ข้อ ๒๒ สหกรณ์บริการประเภทที่มีสมาชิกประกอบอาชีพหลักด้านเดียวกันมีขอบเขตแห่งการดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหาทุนเพื่อดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ โดยวิธีการขายหุ้น การรับฝากเงิน และการกู้ยืมเงิน

(๒) ฝากเงินหรือลงทุนอย่างอื่นตามมาตรา ๖๒

(๓) จัดให้มีเงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ หรือให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน

(๔) จัดหาสินค้าที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อจำหน่ายแก่สมาชิก

(๕) จัดให้มีบริการด้านต่าง ๆ เพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพของสมาชิก

(๖) ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก

(๗) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์หรือการให้บริการแก่สมาชิก เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสหกรณ์ประเภทที่มีสมาชิกประกอบอาชีพหลักด้านเดียวกัน

ข้อ ๒๓ สหกรณ์บริการประเภทที่มีสมาชิกประสงค์รับบริการด้านเดียวกันที่จะรับจดทะเบียนได้ต้องมีลักษณะเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวกันของผู้ซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ภายในพื้นที่จังหวัดเดียวกัน ซึ่งมีความต้องการที่จะรับบริการอย่างเดียวกัน หรือเป็นผู้ซึ่งเดือดร้อนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง และประสงค์ที่จะดำเนินการร่วมกันในการจัดหาหรือจัดสรรที่ดินหรือที่อยู่อาศัยโดยวิธีการซื้อ เช่า เช่าซื้อ หรือใช้ที่ดินที่รัฐหรือเอกชนยกให้ เพื่อให้สมาชิกมีที่อยู่อาศัย

ข้อ ๒๔ สหกรณ์บริการประเภทที่มีสมาชิกประสงค์รับบริการด้านเดียวกันมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนตามความต้องการในการรับบริการร่วมกันของสมาชิก

(๒) แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและการให้บริการสาธารณะแก่สมาชิก

(๓) ส่งเสริมการออมของสมาชิก

ข้อ ๒๕ สหกรณ์บริการประเภทที่มีสมาชิกประสงค์รับบริการด้านเดียวกันมีขอบเขตแห่งการดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหาทุนเพื่อดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ โดยวิธีการขายหุ้น การรับฝากเงิน และการกู้ยืมเงิน

(๒) ฝากเงินหรือลงทุนอย่างอื่นตามมาตรา ๖๒

(๓) จัดให้มีเงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อการเคหะ และเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ หรือให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน

(๔) จัดหาสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อจำหน่ายแก่สมาชิก

(๕) จัดหาและพัฒนาที่ดิน หรือที่ดินพร้อมที่อยู่อาศัยให้แก่สมาชิก

(๖) จัดหาหรือสร้างที่อยู่อาศัยให้แก่สมาชิกโดยการซื้อ เช่า หรือเช่าซื้อ รวมทั้งจัดซื้อวัสดุ ก่อสร้างและสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๗) ต่อเติม ซ่อมแซม ปรับปรุง ดูแลรักษาบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย และให้บริการอื่น ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับการอยู่อาศัยของสมาชิก

(๘) พัฒนาหมู่บ้าน รวมทั้งจัดให้มีบริการสาธารณะและบริการทั่วไปอื่นที่เกี่ยวข้องแก่สมาชิก

(๙) ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก

(๑๐) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์หรือการให้บริการแก่สมาชิก เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสหกรณ์ประเภทที่มีสมาชิกประสงค์รับบริการด้านเดียวกัน

หมวด ๖

สหกรณ์ออมทรัพย์

ข้อ ๒๖ สหกรณ์ออมทรัพย์ที่จะรับจดทะเบียนได้ต้องมีลักษณะเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวกันของสมาชิกซึ่งเป็นบุคคลซึ่งประกอบอาชีพหลักในสังกัดหน่วยงาน องค์กร หรือสถานประกอบการเดียวกันหรือในเครือเดียวกัน และเป็นผู้มีเงินได้รายเดือนหรือเงินได้ประจำที่หน่วยงาน ต้นสังกัดหรือนายจ้างในสถานประกอบการสามารถหักเงิน ณ ที่จ่ายส่งให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์นั้นได้

ข้อ ๒๗ สหกรณ์ออมทรัพย์มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมการออมของสมาชิก

(๒) ให้บริการทางการเงินแก่สมาชิก

ข้อ ๒๘ สหกรณ์ออมทรัพย์มีขอบเขตแห่งการดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหาทุนเพื่อดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ โดยวิธีการขายหุ้น การรับฝากเงิน และการกู้ยืมเงิน

(๒) ฝากเงินหรือลงทุนอย่างอื่นมาตรา ๖๒

(๓) จัดให้มีเงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อการดำรงชีพและเพื่อการเคหะ หรือให้สหกรณ์อื่น กู้ยืมเงิน

(๔) ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก

(๕) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์หรือการให้บริการแก่สมาชิก เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

หมวด ๗

สหกรณ์เครดิตยูเนียน

ข้อ ๒๙ สหกรณ์เครดิตยูเนียนที่จะรับจดทะเบียนได้ต้องมีลักษณะเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้น จากการรวมตัวกันของสมาชิกซึ่งเป็นคนหรือกลุ่มบุคคลอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งอยู่อาศัยในชุมชนเดียวกันหรือชุมชนใกล้เคียงกันภายในพื้นที่อำเภอเดียวกัน

(๒) ผู้ประกอบอาชีพหลักเดียวกันหรืออยู่ในสังกัดหน่วยงาน องค์กร หรือสถานประกอบการเดียวกัน แต่ไม่มีเงินได้ประจำหรือมีรายได้ไม่แน่นอน หรือหน่วยงานต้นสังกัดไม่สามารถหักเงิน ฌ ที่จ่าย ส่งให้แก่สหกรณ์ได้

(๓) กลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ภายในพื้นที่จังหวัดเดียวกัน โดยมีความเชื่อมโยงกันตามวงสัมพันธ์ ฌ ใดอย่างหนึ่งทางสังคม และมีการพบปะหรือทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

ข้อ ๓๐ ให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมการออมของสมาชิก

(๒) ให้บริการทางการเงินแก่สมาชิก

ข้อ ๓๑ สหกรณ์เครดิตยูเนียนมีขอบเขตแห่งการดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหาทุนเพื่อดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ โดยวิธีการขายหุ้น การรับฝากเงิน และการกู้ยืมเงิน

- (๒) ฝากเงินหรือลงทุนอย่างอื่นตามมาตรา ๖๒
- (๓) จัดให้มีเงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อการประกอบอาชีพ การดำรงชีพ และเพื่อการเคหะหรือให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน
- (๔) ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก
- (๕) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์หรือการให้บริการแก่สมาชิกเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๒ สมาชิกของสหกรณ์แต่ละประเภทซึ่งคณะกรรมการดำเนินการได้รับเข้าเป็นสมาชิกอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ หากปรากฏว่าสมาชิกรายใดมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ แต่มีคุณสมบัติเป็นไปตามข้อบังคับสหกรณ์ที่ใช้อยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงเป็นสมาชิกของสหกรณ์นั้นต่อไปได้

ข้อ ๓๓ สหกรณ์ใดที่ได้รับจดทะเบียนอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ หากข้อบังคับของสหกรณ์กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตแห่งการดำเนินกิจการไม่เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ให้สหกรณ์ดังกล่าวแก้ไขข้อบังคับของสหกรณ์เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๓๔ บรรดากิจการของสหกรณ์ที่ได้ดำเนินการอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินกิจการของสหกรณ์ตามกฎกระทรวงนี้ ทั้งนี้ กรณีการดำเนินกิจการของสหกรณ์ที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และขอบเขตแห่งการดำเนินกิจการตามกฎกระทรวงนี้ ให้เป็นอำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาการดำเนินกิจการได้ต่อไป เป็นรายกรณี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗

นฤมล ภิญโญสินวัฒน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๓๓/๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้
กำหนดลักษณะของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน วัตถุประสงค์ และขอบเขตแห่งการดำเนินกิจการ
ที่จะพึงดำเนินการได้ของสหกรณ์แต่ละประเภทไว้ในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

การดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน
พ.ศ. ๒๕๖๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๘๙/๒ (๑) (๒) (๓) (๖) (๙) (๑๑) และ (๑๒) และมาตรา ๑๐๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“สหกรณ์” หมายความว่า สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์หรือสหกรณ์เครดิตยูเนียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“สหกรณ์อื่น” หมายความว่า สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“ชุมนุมสหกรณ์” หมายความว่า ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์หรือชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการดำเนินการสหกรณ์

“ผู้ให้บริการทางการเงิน” หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต กฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย หรือบริษัทบริหารสินทรัพย์ซึ่งดำเนินการโดยได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์

“ผู้มีอำนาจในการจัดการ” หมายความว่า

(๑) ผู้จัดการ รองผู้จัดการ หรือผู้ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่น แล้วแต่กรณี

(๒) บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งสหกรณ์หรือผู้ให้บริการทางการเงินทำสัญญาให้มีอำนาจในการบริหารงานทั้งหมดหรือบางส่วน

(๓) บุคคลซึ่งตามพฤติการณ์มีอำนาจควบคุมหรือครอบงำกรรมการ ผู้จัดการ รองผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ให้บริการทางการเงิน หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของตนในการดำเนินงานของสหกรณ์หรือผู้ให้บริการทางการเงิน

“ที่ปรึกษาของสหกรณ์” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในการให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่สหกรณ์โดยอาจมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ได้ แต่ไม่รวมถึงบุคคลซึ่งรับจ้างทำงานให้แก่สหกรณ์โดยมีลักษณะของงานที่ใช้ความรู้ความสามารถพิเศษด้านเทคนิค หรือใช้ความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น ที่ปรึกษางานบัญชี ที่ปรึกษากฎหมาย ที่ปรึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศ

“ผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์กับอีกบุคคลหนึ่งในลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นคู่สมรส
- (๒) เป็นบุตรหรือบุตรบุญธรรมซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ
- (๓) เป็นนิติบุคคลซึ่งบุคคลนั้นหรือบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) มีอำนาจในการจัดการหรือควบคุม

หมวด ๑

การกำหนดขนาดของสหกรณ์

ข้อ ๒ สหกรณ์แบ่งเป็นสองขนาด ดังต่อไปนี้

(๑) สหกรณ์ขนาดใหญ่ ได้แก่ สหกรณ์ซึ่งมีขนาดสินทรัพย์ตั้งแต่ห้าพันล้านบาทขึ้นไป และชุมนุมสหกรณ์

(๒) สหกรณ์ขนาดเล็ก ได้แก่ สหกรณ์ซึ่งมีขนาดสินทรัพย์น้อยกว่าห้าพันล้านบาท ขนาดสินทรัพย์ของสหกรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาจากข้อมูลงบการเงินของสหกรณ์ในปีบัญชีล่าสุดที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้ว

ข้อ ๓ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดขนาดของสหกรณ์ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีการจดทะเบียนชุมนุมสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศรายชื่อชุมนุมสหกรณ์ดังกล่าวเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับจดทะเบียน

(๒) ในกรณีที่สหกรณ์ขนาดเล็กแห่งใดมีขนาดสินทรัพย์ที่มีลักษณะเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศรายชื่อสหกรณ์ดังกล่าวเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์ได้รับสำเนารายงานประจำปีและงบการเงินประจำปี

(๓) ในกรณีที่สหกรณ์ขนาดใหญ่แห่งใดมีขนาดสินทรัพย์ลดลงต่ำกว่าขนาดที่กำหนดให้เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่เป็นเวลาสามปีติดต่อกัน และสหกรณ์นั้นยื่นคำร้องโดยแสดงเหตุผลและความจำเป็นต่อนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อขอยกเลิกการเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศถอนชื่อสหกรณ์ดังกล่าวจากการเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่เมื่อพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับเหตุผลและความจำเป็นทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์ได้รับคำร้อง

ข้อ ๔ การประกาศรายชื่อสหกรณ์ขนาดใหญ่และการประกาศถอนชื่อออกจากการเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ตามข้อ ๓ ให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการหรือมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้ประกาศรายชื่อไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานใหญ่ และสำนักงานสาขาของสหกรณ์นั้นทุกแห่ง

หมวด ๒

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

และคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการและผู้จัดการ

ข้อ ๕ นอกจากอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๑/๑ ให้คณะกรรมการของสหกรณ์ขนาดใหญ่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) กำหนดนโยบาย ทิศทาง และเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ในภาพรวมของสหกรณ์เพื่อเสนอที่ประชุมใหญ่พิจารณาอนุมัติ รวมทั้งกำกับดูแลให้ฝ่ายจัดการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(๒) จัดให้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรมของกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการที่ปรึกษาของสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสหกรณ์

(๓) จัดให้มีนโยบายและกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์ โดยอย่างน้อยจะต้องครอบคลุมถึงความเสี่ยงด้านสินเชื่อการลงทุน สภาพคล่อง และปฏิบัติการ รวมทั้งจัดให้มีการทบทวนนโยบายและกระบวนการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวให้ที่ประชุมใหญ่ทราบ

(๔) กำกับดูแลฝ่ายจัดการให้จัดการงานของสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินกิจการตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

(๕) จัดให้มีระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบกิจการที่มีประสิทธิภาพ

(๖) กำกับดูแลให้ฝ่ายจัดการรายงานเรื่องที่สำคัญของสหกรณ์ต่อคณะกรรมการอย่างรวดเร็ว และมีกระบวนการนำเสนอข้อมูลและข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วนเพื่อให้คณะกรรมการสามารถปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์

(๗) กำหนดนโยบายและแผนเกี่ยวกับการฝาก การลงทุน การกู้ยืมจากสหกรณ์อื่นและสถาบันการเงิน และการค้าประกันเพื่อเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์พิจารณาอนุมัติ

(๘) พิจารณาแต่งตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ตามความจำเป็น

(๙) กำกับดูแลสหกรณ์ให้มีการจัดทำและเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่แท้จริงของสหกรณ์ โดยต้องเปิดเผยให้สมาชิกได้รับทราบและสามารถตรวจสอบได้

(๑๐) กำกับดูแลสหกรณ์ให้มีการจัดส่งข้อมูลและรายงานต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๑๑) ปฏิบัติตามและกำกับดูแลสหกรณ์ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

การจัดส่งข้อมูลและรายงานตาม (๑๐) นายทะเบียนสหกรณ์จะกำหนดให้ดำเนินการ โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการของสหกรณ์ขนาดใหญ่แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำหน้าที่ และรับผิดชอบการดำเนินการเฉพาะด้าน ซึ่งอย่างน้อยต้องมีคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในข้อบังคับของสหกรณ์นั้น

ข้อ ๗ สหกรณ์ที่มีสัดส่วนการลงทุนมากกว่าร้อยละสิบของทุนเรือนหุ้นและทุนสำรอง หรือเงินลงทุนมากกว่าหนึ่งพันล้านบาท ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการการลงทุน เพื่อจัดทำ นโยบายและแผนการลงทุนเสนอต่อคณะกรรมการและที่ประชุมใหญ่พิจารณาอนุมัติ รวมทั้งดูแลและ จัดการลงทุนให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการลงทุนดังกล่าว

ให้คณะอนุกรรมการการลงทุนตามวรรคหนึ่ง มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ตามที่กำหนด ไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์นั้น

ข้อ ๘ สหกรณ์ต้องมีกรรมการซึ่งเป็นผู้มีคุณวุฒิด้านการเงิน การบัญชี การบริหารจัดการ เศรษฐศาสตร์ หรือผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรในด้านดังกล่าวหรือด้านอื่นตามที่คณะกรรมการ พัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

สหกรณ์ขนาดเล็กต้องมีกรรมการซึ่งเป็นผู้มีคุณวุฒิหรือผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยหนึ่งคน และสหกรณ์ขนาดใหญ่ต้องมีกรรมการซึ่งเป็นผู้มีคุณวุฒิหรือผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร ตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยสามคน

ข้อ ๙ นอกจากลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๒ แล้ว กรรมการและผู้จัดการของสหกรณ์ ขนาดใหญ่ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) เคยถูกธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย สั่งถอดถอนจากการเป็น กรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาของผู้ให้บริการทางการเงินซึ่งอยู่ภายใต้ การกำกับดูแลของหน่วยงานดังกล่าว เว้นแต่จะพ้นระยะเวลาที่กำหนดห้ามดำรงตำแหน่งดังกล่าวแล้ว หรือได้รับการยกเว้นจากหน่วยงานกำกับดูแล แล้วแต่กรณี

(๒) มีหรือเคยมีส่วนร่วมในการประกอบธุรกิจหรือการดำเนินกิจการใด ๆ อันผิดกฎหมาย ที่มีลักษณะเป็นการหลอกลวงผู้อื่นหรือฉ้อโกงประชาชน

(๓) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นกรรมการหรือผู้จัดการของสหกรณ์อื่น เว้นแต่เป็นกรรมการของชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์นั้นเป็นสมาชิกอยู่ได้อีกไม่เกินหนึ่งแห่ง

(๕) เป็นกรรมการของสหกรณ์ซึ่งพ้นจากตำแหน่งผู้จัดการสหกรณ์นั้นไม่เกินหนึ่งปี หรือเป็นผู้จัดการสหกรณ์ซึ่งพ้นจากตำแหน่งกรรมการของสหกรณ์นั้นไม่เกินหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

(๖) ผิดนัดชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเกินกว่าเก้าสิบวันกับนิติบุคคลที่เป็นสมาชิกของบริษัท ข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตในระยะเวลาสองปีก่อนวันที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการหรือวันที่ทำสัญญาจ้างเป็นผู้จัดการหรือในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งนั้น

(๗) ผิดนัดชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยกับสหกรณ์ที่ตนเป็นสมาชิกในระยะเวลาสองปีทางบัญชี ก่อนวันที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการหรือวันที่ทำสัญญาจ้างเป็นผู้จัดการหรือในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งนั้น

ข้อ ๑๐ ให้ผู้ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการและผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้จัดการของสหกรณ์ขนาดใหญ่ดำเนินการจัดทำหนังสือพร้อมลงลายมือชื่อยื่นต่อสหกรณ์เพื่อรับรองตนเองว่าไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๒ และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามกฎหมายกระทรวงนี้ และแนบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับการเลือกตั้งหรือได้รับแต่งตั้ง

ให้สหกรณ์ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องของบุคคลซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการหรือได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้จัดการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับเอกสารหลักฐานตามวรรคหนึ่ง หากเห็นว่าเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้สหกรณ์แจ้งเป็นหนังสือให้บุคคลดังกล่าวส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับแจ้งนั้น

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการหรือได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้จัดการของสหกรณ์ขนาดใหญ่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเป็นกรรมการหรือผู้จัดการให้คณะกรรมการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งเหตุที่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามให้กรรมการรายนั้นทราบเพื่อหยุดปฏิบัติหน้าที่และพ้นจากตำแหน่งทันที

(๒) มีหนังสือแจ้งเหตุในการเลิกจ้างผู้จัดการทันที

หมวด ๓

การดำรงเงินกองทุนของชุมนุมสหกรณ์

ข้อ ๑๒ เงินกองทุนของชุมนุมสหกรณ์ ประกอบด้วย

(๑) ร้อยละเก้าสิบของทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว

(๒) ทุนสำรอง

ข้อ ๑๓ ให้ชุมนุมสหกรณ์ดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ไม่ต่ำกว่าร้อยละสิบห้า โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) การคำนวณเงินกองทุนให้นำรายการทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้วตามข้อ ๑๒ (๑) รวมกับทุนสำรองตามข้อ ๑๒ (๒) แต่ในกรณีที่ชุมนุมสหกรณ์มีผลขาดทุนสะสมและผลขาดทุนระหว่างงวดให้นำมาหักออกด้วย

(๒) การคำนวณสินทรัพย์ ให้หมายถึงสินทรัพย์ทุกรายการในงบการเงิน ยกเว้นพันธบัตรรัฐบาลและเงินสด โดยใช้มูลค่าตามบัญชี ณ วันที่คำนวณอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ หักเงินสำรองที่ได้กัไว้สำหรับสินทรัพย์นั้น

หมวด ๔

การกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาลของสหกรณ์

ข้อ ๑๔ ในการประชุมใหญ่ นอกจากเรื่องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ทราบเป็นปกติแล้ว สหกรณ์ต้องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ทราบในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) ผลประโยชน์และค่าตอบแทนที่กรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ และที่ปรึกษาของสหกรณ์ ได้รับจากสหกรณ์นั้นในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา โดยให้สหกรณ์แสดงรายละเอียดดังกล่าวเป็นรายบุคคลในรายงานประจำปี

(๒) ข้อมูลการถูกร้องทุกข์กล่าวโทษ การถูกดำเนินคดี การถูกร้องเรียน และถูกลงโทษของสหกรณ์ในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา พร้อมทั้งแผนหรือแนวทางการป้องกันไม่ให้ถูกร้องทุกข์กล่าวโทษ ถูกดำเนินคดี ถูกร้องเรียน และถูกลงโทษในเรื่องดังกล่าวอีก

(๓) รายการอื่นที่คณะกรรมการหรือที่ประชุมใหญ่มีมติให้เปิดเผยแก่สมาชิก

(๔) รายการอื่นตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด

ข้อ ๑๕ ให้สหกรณ์จัดทำรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ประกาศกำหนด

ในการจัดทำรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้สหกรณ์ขนาดเล็กจัดทำอย่างน้อยทุกหกเดือน และสหกรณ์ขนาดใหญ่จัดทำทุกเดือน

ให้สหกรณ์เปิดเผยรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินที่ได้จัดทำตามวรรคหนึ่ง โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการหรือมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้ประกาศรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานใหญ่ และสำนักงานสาขาของสหกรณ์นั้นทุกแห่ง

ข้อ ๑๖ ให้สหกรณ์จัดส่งรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินตามข้อ ๑๕ ให้แก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์และนายทะเบียนสหกรณ์โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลักภายในระยะเวลาที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ประกาศกำหนด ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการหรือมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้จัดส่งโดยวิธีอื่นตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ประกาศกำหนด

ข้อ ๑๗ ในการจัดทำรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน หากมีเหตุจำเป็นและสมควร จะต้องปรับปรุงข้อมูลในรายการดังกล่าว หรือข้อมูลในรายการดังกล่าวยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบ โดยผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ให้สหกรณ์ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีการปรับปรุงรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินหลังจากที่ได้มีการเปิดเผย ตามข้อ ๑๕ หรือได้จัดส่งตามข้อ ๑๖ แล้ว ให้ระบุข้อความว่า “ฉบับปรับปรุง” ไว้ตรงกลางด้านบนสุด ของรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินฉบับปรับปรุงนั้น และให้สหกรณ์นั้นเผยแพร่รายการย่อแสดง สินทรัพย์และหนี้สินซึ่งได้ปรับปรุงแล้วและจัดส่งให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์และนายทะเบียนสหกรณ์ เพิ่มเติม

(๒) ในกรณีที่ข้อมูลในรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของสหกรณ์ยังไม่ได้ผ่าน การตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ให้ระบุข้อความว่า “รายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินนี้ไม่ได้ผ่าน การตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีสหกรณ์” ไว้ในรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินนั้นด้วย

ข้อ ๑๘ เพื่อป้องกันการขัดกันของผลประโยชน์ในการดำเนินงานของสหกรณ์ ให้คณะกรรมการ ถือปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) การให้สินเชื่อหรือให้กู้แก่กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกต้องไม่มีเงื่อนไขหรือข้อกำหนดพิเศษและ ต้องไม่มีลักษณะที่เป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลดังกล่าวมากกว่าการให้สินเชื่อหรือให้กู้กับสมาชิกอื่น

(๒) การทำธุรกรรมกับกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ ที่ปรึกษาของสหกรณ์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ต้องไม่มีเงื่อนไขหรือข้อกำหนดพิเศษและต้องไม่มีลักษณะที่เป็น การเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลดังกล่าว

(๓) การจ่ายเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อเป็นค่าตอบแทนแก่กรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ ที่ปรึกษาของสหกรณ์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ต้องไม่มี ลักษณะเป็นการจ่ายเพื่อเป็นค่าตอบแทนนอกเหนือไปจากบรรดาที่พึงจ่ายตามปกติ

(๔) การขาย ให้ หรือให้เช่าทรัพย์สินใด ๆ แก่กรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ ที่ปรึกษาของสหกรณ์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว และการรับซื้อ หรือเช่าทรัพย์สินใด ๆ จากบุคคลดังกล่าวหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ต้องเป็นการดำเนินการตามมูลค่าของทรัพย์สินนั้น โดยถือเอาราคาตามบัญชีของทรัพย์สินของสหกรณ์นั้นหรือราคาตลาดตามมาตรฐานการบัญชี ของทรัพย์สินนั้น แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า โดยสหกรณ์ต้องเสนอให้ที่ประชุมใหญ่สหกรณ์เห็นชอบ ก่อนดำเนินการดังกล่าว

(๕) การพิจารณาให้สินเชื่อหรือให้กู้แก่กรรมการซึ่งเป็นสมาชิก ห้ามกรรมการซึ่งขอสินเชื่อ หรือกู้เงินและผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรรมการซึ่งขอสินเชื่อหรือกู้เงินเข้าร่วมพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

(๖) การพิจารณาให้สินเชื่อหรือให้กู้แก่สหกรณ์อื่น ห้ามกรรมการซึ่งเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับสหกรณ์ที่ขอสินเชื่อหรือขอกู้เข้าร่วมพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

ข้อ ๑๙ สหกรณ์ต้องจัดให้มีช่องทางให้สมาชิกสามารถแจ้งปัญหาหรือข้อร้องเรียนได้อย่างสะดวก โดยต้องแจ้งให้สมาชิกทราบถึงช่องทาง วิธีการแจ้งปัญหาหรือข้อร้องเรียน และระยะเวลาในการพิจารณาปัญหาหรือข้อร้องเรียนนั้น รวมทั้งจัดให้มีระบบการติดตามความคืบหน้าและแจ้งความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาหรือข้อร้องเรียนให้ผู้ร้องเรียนทราบเป็นระยะ

การแก้ไขปัญหาและข้อร้องเรียนตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการด้วยความเป็นธรรม โดยพิจารณาข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมในแต่ละกรณี รวมทั้งเหตุปัจจัยทั้งหมดด้วย

ข้อ ๒๐ ให้สหกรณ์จัดให้มีมาตรการในการแก้ไขปัญหาและการเยียวยาหรือชดเชยแก่สมาชิก ซึ่งได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรฐานในการแก้ไขปัญหาและการเยียวยาหรือชดเชยสำหรับนำไปใช้กับปัญหาที่เกิดขึ้นอันมีลักษณะเดียวกันเพื่อให้สมาชิกได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

(๒) กำหนดระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาและการเยียวยาหรือชดเชยในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนเหมาะสม รวดเร็ว และเป็นธรรม

(๓) แจ้งให้สมาชิกทราบถึงความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาและการเยียวยาหรือชดเชยเป็นระยะ รวมทั้งกำหนดระยะเวลาและปัจจัยในการพิจารณาให้เป็นธรรม โดยเฉพาะกรณีที่เป็นความผิดพลาดจากระบบงานหรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์นั้น

การจัดทำหรือแก้ไขมาตรการในการแก้ไขปัญหาและการเยียวยาหรือชดเชยแก่สมาชิกตามวรรคหนึ่ง ให้สหกรณ์แจ้งให้สมาชิกทราบในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี และเปิดเผยมาตรการดังกล่าวโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการหรือมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้เปิดเผยมาตรการนั้น ณ สำนักงานใหญ่ และสำนักงานสาขาของสหกรณ์นั้นทุกแห่ง

ข้อ ๒๑ สหกรณ์ต้องจัดให้มีการอธิบายข้อมูลรายละเอียดของบริการทางการเงินและเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้สมาชิกทราบและเข้าใจได้ง่ายโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการหรือมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้เปิดเผยข้อมูลนั้น ณ สำนักงานใหญ่ และสำนักงานสาขาของสหกรณ์นั้นทุกแห่ง

ข้อมูลรายละเอียดของบริการทางการเงินของสหกรณ์ตามวรรคหนึ่ง ต้องมีการแสดงเงื่อนไขสิทธิประโยชน์ และข้อควรระวังอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและชัดเจนเพื่อการตัดสินใจของสมาชิกในการเลือกใช้บริการทางการเงินของสหกรณ์

ข้อ ๒๒ ห้ามมิให้สหกรณ์ให้ผลตอบแทนอื่นใดนอกจากดอกเบี้ย เว้นแต่เป็นของกำนัลแก่สมาชิกในโอกาสประเพณีนิยมที่ถือปฏิบัติโดยทั่วไปและมีการให้แก่สมาชิกทุกรายที่เข้าเงื่อนไขซึ่งสหกรณ์กำหนดอย่างเท่าเทียมกัน

หมวด ๕

การบัญชีและการรายงานข้อมูล

ข้อ ๒๓ ให้สหกรณ์จัดทำบัญชีและงบการเงิน และเปิดเผยข้อมูลงบการเงิน ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์

ข้อ ๒๔ การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์และการปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีและระเบียบที่อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

ข้อ ๒๕ ให้สหกรณ์จัดเก็บและรายงานข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ดังต่อไปนี้

- (๑) งบแสดงฐานะทางการเงิน
- (๒) งบกำไรขาดทุน
- (๓) งบทดลอง
- (๔) การลงทุนในหลักทรัพย์
- (๕) ลูกหนี้เงินให้กู้ยืมและการฝากเงิน
- (๖) เจ้าหนี้เงินกู้และผู้ฝากเงิน
- (๗) การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง
- (๘) ฐานะสภาพคล่องสุทธิ
- (๙) รายงานการก่อหนี้
- (๑๐) การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง
- (๑๑) รายงานการสอบทานหนี้
- (๑๒) การดำรงเงินกองทุน
- (๑๓) แบบรายงานคุณภาพลูกหนี้เงินให้กู้ยืม
- (๑๔) รายงานอื่นตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด

แบบรายงานและวิธีการรายงานให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๖ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศรายชื่อสหกรณ์ขนาดใหญ่ตามข้อ ๒ (๑) ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๒๗ กรรมการหรือผู้จัดการของสหกรณ์ขนาดใหญ่ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่ กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับและมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๙ (๔) หรือ (๕) ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปได้ จนกว่าจะครบวาระหรือครบกำหนดตามสัญญาจ้าง

ข้อ ๒๘ ให้สหกรณ์ดำเนินการให้มีกรรมการซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อ ๘ ภายใน หกเดือนนับแต่วันที่สหกรณ์นั้นมีคณะกรรมการชุดใหม่ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ ใช้บังคับ

ข้อ ๒๙ ชุมนุมสหกรณ์ใดที่ดำรงเงินกองทุนไม่เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ ให้ดำเนินการ ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ภายในสามปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๓๐ สหกรณ์ขนาดเล็กใดไม่สามารถจัดทำรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน ตามข้อ ๑๕ ได้ ให้สหกรณ์ดังกล่าวดำเนินการปรับปรุงระบบการทำบัญชีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ประกาศกำหนด เพื่อให้สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ ๑๕ ภายในสามปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๓๑ บรรดาประกาศ ระเบียบ และคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนี้ จนกว่าจะมีประกาศหรือ ระเบียบที่ออกตามกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔

มณัญญา ไทยเศรษฐ์

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๘๙/๒ (๑) (๒) (๓) (๖) (๙) (๑๑) และ (๑๒) และมาตรา ๑๐๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้การดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนในเรื่องการกำหนดขนาดของสหกรณ์ การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามอื่นของกรรมการดำเนินการสหกรณ์และผู้จัดการ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ การดำรงเงินกองทุน การกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล การจัดทำบัญชี การจัดทำและการเปิดเผยงบการเงิน การสอบบัญชี และการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี และการจัดเก็บและรายงานข้อมูล เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

การฝากเงินและการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน
พ.ศ. ๒๕๖๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๘๙/๒ (๘) และมาตรา ๑๐๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“สหกรณ์” หมายความว่า สหกรณ์ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“ชุมนุมสหกรณ์” หมายความว่า ชุมชุมสหกรณ์ออมทรัพย์และชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“หลักทรัพย์” หมายความว่า หลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

“หลักทรัพย์ของรัฐบาล” หมายความว่า หลักทรัพย์ที่ออกโดยรัฐบาล และให้หมายความรวมถึงหลักทรัพย์ที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทยด้วย

“หลักทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า หลักทรัพย์ที่ออกโดยรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ และให้หมายความรวมถึงหลักทรัพย์ที่ออกโดยรัฐวิสาหกิจอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ข้อ ๒ การที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์จะนำเงินไปฝากหรือไปลงทุนตามมาตรา ๖๒ ให้คำนึงถึงความมั่นคง สภาพคล่องของเงินฝากหรือหลักทรัพย์ และผลประโยชน์ตอบแทนของการฝากเงินหรือการลงทุน ตลอดจนความเสี่ยงในการบริหารจัดการเป็นสำคัญ และให้ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๓ ให้สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ฝากเงินหรือลงทุนในนิติบุคคลแต่ละแห่งได้ไม่เกินร้อยละสิบของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์นั้น เว้นแต่เป็นการฝากเงินในชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นการลงทุนในหลักทรัพย์ของรัฐบาลให้สามารถฝากเงินหรือลงทุนเกินร้อยละสิบของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์นั้นได้

ข้อ ๔ การฝากเงินหรือการลงทุนดังต่อไปนี้ เมื่อนำมารวมกันแล้วต้องไม่เกินทุนเรือนหุ้นร่วมกับทุนสำรองของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์นั้น รวมทั้งต้องได้รับความเห็นชอบแผนและวงเงินการลงทุนจากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์นั้น

(๑) ชื่อหลักทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังไม่ค้ำประกัน

(๒) ชื่อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์

(๓) ชื่อหุ้นของสถาบันที่ประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวกรหรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(๔) ฝากหรือลงทุนอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

ข้อ ๕ สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์อาจมอบหมายให้นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้จัดการกองทุนส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้ดำเนินการจัดการลงทุนแทนได้ โดยต้องกำหนดให้กองทุนส่วนบุคคลมีวัตถุประสงค์ในการลงทุนตามมาตรา ๖๒ และให้นำความในข้อ ๓ และข้อ ๔ มาใช้บังคับแก่การลงทุนของกองทุนส่วนบุคคลดังกล่าวด้วย

ข้อ ๖ ในกรณีที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ได้มีการฝากเงินหรือลงทุนในนิติบุคคลแต่ละแห่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๓ อยู่ในวันที่กฎกระทรวงนี้มีผลใช้บังคับ แต่มีสัญญาการฝากเงินหรือการลงทุนต่อกันไว้ ให้สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์สามารถฝากเงินหรือลงทุนในนิติบุคคลดังกล่าวต่อไปได้จนกว่าจะครบกำหนดตามสัญญา สำหรับกรณีที่การฝากเงินหรือการลงทุนไม่มีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุด ให้สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ภายในระยะเวลาห้าปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ โดยสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ต้องเสนอแผนให้ที่ประชุมใหญ่เห็นชอบและรายงานให้ที่ประชุมใหญ่ทราบเป็นประจำทุกปี

ข้อ ๗ ในกรณีที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ได้มีการฝากเงินหรือลงทุนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๔ อยู่ในวันที่กฎกระทรวงนี้มีผลใช้บังคับ ให้ดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ภายในระยะเวลาสี่ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ โดยสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ต้องเสนอแผนให้ที่ประชุมใหญ่เห็นชอบและรายงานให้ที่ประชุมใหญ่ทราบเป็นประจำทุกปี

ข้อ ๘ ในกรณีที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ได้มอบหมายให้นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้จัดการกองทุนส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้ดำเนินการจัดการกองทุนส่วนบุคคลอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับให้นำความในข้อ ๖ และข้อ ๗ มาใช้บังคับแก่การจัดการกองทุนส่วนบุคคลดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗

นฤมล ภิญโญสินวัฒน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๘๙/๒ (๘) และมาตรา ๑๐๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้การฝากเงินหรือการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดหลักทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจอื่น
ที่สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนลงทุนได้

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑ ของกฎกระทรวงการฝากเงินและการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. ๒๕๖๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้หลักทรัพย์ที่ออกโดยรัฐวิสาหกิจดังต่อไปนี้ เป็นหลักทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจอื่นตามนิยามคำว่า “หลักทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ”

- (๑) บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) (PTTEP)
- (๒) บริษัท ปตท. น้ำมันและการค้าปลีก จำกัด (มหาชน) (PTTOR)
- (๓) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) (KTB)

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๙

ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ร่าง
กฎกระทรวง
การบริหารจัดการและการกำกับดูแลทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์
และสหกรณ์เครดิตยูเนียน
พ.ศ. ....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๘๙/๒ (๔) (๕) (๗) (๑๐) และ (๑๓) และมาตรา ๑๐๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“สหกรณ์” หมายความว่า สหกรณ์ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“ชุมนุมสหกรณ์” หมายความว่า ชุมชุมสหกรณ์ออมทรัพย์และชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“สหกรณ์ขนาดใหญ่” หมายความว่า สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ที่มีขนาดสินทรัพย์ตั้งแต่ห้าพันล้านบาทขึ้นไป และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์หรือชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของสหกรณ์

“สหกรณ์สมาชิก” หมายความว่า สหกรณ์ซึ่งเป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์

“สหกรณ์อื่น” หมายความว่า สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ยกเว้นสหกรณ์สมาชิก

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์

“ผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินรับอนุญาต” หมายความว่า บุคคลผู้มีใบรับรองวิทยฐานะจากสมาคมผู้ประเมินค่าทรัพย์สินแห่งประเทศไทยหรือสมาคมนักประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์

“ลูกหนี้เงินกู้” หมายความว่า ลูกหนี้ที่เกิดจากสัญญาเงินกู้ รวมถึงลูกหนี้อื่นอันมีมูลหนี้ที่เกิดจากการให้เงินกู้ เช่น ลูกหนี้เงินกู้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ลูกหนี้เงินกู้ขาดสมาชิกภาพ ลูกหนี้เงินกู้ระหว่างดำเนินคดี ลูกหนี้เงินกู้ตามคำพิพากษา

“ลูกหนี้อื่น” หมายความว่า ลูกหนี้อันมีมูลหนี้ที่มีได้เกิดจากการดำเนินธุรกิจตามข้อบังคับของสหกรณ์ เช่น ลูกหนี้เงินยืมทรวง ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี ลูกหนี้ตัวแทนหักเงินส่ง

“งวดชำระหนี้” หมายความว่า งวดเดือนที่สมาชิกผ่อนชำระหนี้เป็นรายเดือน

“หนี้และภาระผูกพัน” หมายความว่า

(๑) จำนวนเงินที่เบิกจากวงเงินเบิกเกินบัญชีหรือเงินกู้ยืมอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

(๒) จำนวนเงินกู้เฉพาะส่วนที่ได้รับเงินกู้มาแล้วของสัญญาเงินกู้ที่ระบุการจ่ายเงินกู้

หลายงวด

(๓) จำนวนเงินกู้ของทุกสัญญาที่ระบุเงื่อนไขให้สหกรณ์รับเงินกู้เพียงงวดเดียว

หรือครั้งเดียว

(๔) จำนวนเงินที่ระบุในตัวสัญญาใช้เงินเพื่อการค้ำประกันการกู้ยืมหรือการค้ำประกันอื่น ซึ่งสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์เป็นผู้ออกและยังไม่ได้ชำระเงินตามที่ระบุในตัวสัญญาใช้เงิน

(๕) จำนวนเงินที่รับฝากจากสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ แต่ไม่รวมถึงจำนวนเงินที่ชุมนุมสหกรณ์รับฝากจากสหกรณ์สมาชิก

(๖) จำนวนเงินที่รับฝากจากสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์และนิติบุคคลตามมาตรา ๔๖ (๕)

“ดอกเบี้ยเงินรับฝาก” หมายความว่า เงินหรือสิ่งอื่นที่อาจคำนวณได้เป็นเงิน ซึ่งผู้ฝากเงินได้รับตอบแทนเนื่องจากการฝากเงิน ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงผลตอบแทนเนื่องจากการฝากเงินตามหลักศาสนาอิสลาม

“การกันเงินสำรอง” หมายความว่า การกันเงินสำรองไว้เป็นค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ ซึ่งถือเป็นบัญชีปรับมูลค่าที่ตั้งขึ้นเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้ในงบการเงิน เพื่อแสดงยอดคงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บได้

“การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ” หมายความว่า การกันเงินสำรอง โดยการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้เงินกู้ และลูกหนี้อื่นในส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ ซึ่งถือเป็นบัญชีปรับมูลค่าที่ตั้งขึ้นเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้เงินกู้ และลูกหนี้อื่นในงบการเงินเพื่อให้เห็นยอดคงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิของลูกหนี้เงินกู้ และลูกหนี้อื่น

หมวด ๑

การให้กู้และการให้สินเชื่อ

ข้อ ๒ สหกรณ์จะให้เงินกู้แก่สมาชิกได้สามประเภทตามวัตถุประสงค์และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน เป็นการให้เงินกู้ในกรณีสมาชิกมีเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วน โดยกำหนดงวดชำระหนี้ได้ไม่เกินสิบแปดงวด *

(๒) เงินกู้สามัญ เป็นการให้เงินกู้แก่สมาชิกซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายหรือการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์ต่าง ๆ โดยกำหนดงวดชำระหนี้ได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบงวด *

(๓) เงินกู้พิเศษ เป็นการให้เงินกู้แก่สมาชิกซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพหรือการเคหะหรือประโยชน์ในความมั่นคงหรือพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยกำหนดวงชำระหนี้ได้ไม่เกินสามร้อยหกสิบงวด

* การกำหนดวงชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ ให้มีระยะเวลาชำระหนี้แล้วเสร็จไม่เกินกว่าอายุเจ็ดสิบห้าปี เว้นแต่การกู้เงินนั้นเมื่อรวมทุกสัญญาแล้วมีจำนวนไม่เกินค่าหุ้นและเงินฝากที่ผู้กู้มีอยู่กับสหกรณ์

ข้อ ๓ ในกรณีที่มีการทำสัญญาเงินกู้ใหม่สำหรับเงินกู้ประเภทเดียวกันหรือมีการรวมสัญญาจะต้องชำระหนี้ตามสัญญาเดิมมาแล้ว ดังต่อไปนี้

(๑) เงินกู้สามัญไม่น้อยกว่าหกงวด

(๒) เงินกู้พิเศษไม่น้อยกว่าสิบสองงวด

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับในกรณีเป็นเงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉินและวงเงินกู้ของผู้กวยังไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบห้าของวงเงินกู้ทั้งหมด

ข้อ ๔ การให้เงินกู้แก่สมาชิก สหกรณ์ต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์อย่างน้อยดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน

(๒) พฤติกรรมทางการเงินของผู้กู้

(๓) ความสามารถในการชำระหนี้ในแต่ละงวด กรณีผู้กู้ซึ่งมีรายได้เป็นรายเดือนจะต้องมีเงินเหลือสุทธิหลังจากหักชำระหนี้แล้วไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบหรือไม่น้อยกว่า ๕,๕๐๐ บาท ตลอดอายุสัญญา

(๔) หลักประกันตามข้อ ๕

ข้อ ๕ การให้เงินกู้แก่สมาชิก สหกรณ์ต้องจัดให้มีหลักประกันตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีเงินกู้สามัญ ให้ใช้สมาชิกสหกรณ์นั้น หรือหลักทรัพย์ หรือใช้สมาชิกสหกรณ์นั้นร่วมกับหลักทรัพย์ เป็นหลักประกันเงินกู้ ทั้งนี้ ห้ามมิให้นำเงินประกันชีวิต เงินฉาบปกิสงเคราะห์ หรือเงินอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกันมาพิจารณาเป็นหลักประกัน

(๒) ในกรณีเงินกู้พิเศษ ให้ใช้สังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกันเงินกู้ โดยให้ใช้ราคาประเมินจากผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินรับอนุญาตหรือราคาประเมินของทางราชการ

ข้อ ๖ การให้เงินกู้แก่สมาชิก ให้สหกรณ์พิจารณาดำเนินการ ดังต่อไปนี้ *

(๑) การให้กู้ยืมเงินที่รวมกันทุกสัญญาแล้วตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป สหกรณ์ต้องกำหนดหลักเกณฑ์ให้สมาชิกผู้กู้ส่งข้อมูลเครดิตจากบริษัทข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตเพื่อประกอบการพิจารณาให้เงินกู้

(๒) การให้กู้ยืมเงินที่รวมกันทุกสัญญาแล้วไม่ถึงสองล้านบาท สหกรณ์อาจกำหนดให้สมาชิกผู้กู้ส่งข้อมูลเครดิตจากบริษัทข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต เพื่อประกอบการพิจารณาให้เงินกู้ก็ได้

ข้อ ๗ ชุมนุมสหกรณ์จะให้เงินกู้แก่สหกรณ์สมาชิกหรือสหกรณ์อื่นได้ โดยผู้ขอกู้ต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) มีความมั่นคงทางการเงินและมีความสามารถในการชำระหนี้

(๒) มีการบริหารจัดการที่ดีและได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๘ ในการให้เงินกู้แก่สหกรณ์อื่น ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ไม่เกินหกสิบงวด

ในการให้เงินกู้แก่สหกรณ์สมาชิก ให้ชุมนุมสหกรณ์กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบงวด

ข้อ ๙ ในกรณีที่สหกรณ์สมาชิกหรือสหกรณ์อื่นใช้หลักประกันเงินกู้ที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ใช้ราคาประเมินจากผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินรับอนุญาตหรือราคาประเมินของทางราชการ

ข้อ ๑๐ สมาชิกของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ที่สมัครใจในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ต้องมีลักษณะหนึ่ง อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นหนี้จำนวนมากเกินกว่าสมาชิกจะสามารถส่งชำระจากเงินได้รายเดือนตามปกติอันเกิดจากเหตุอันจำเป็นโดยสุจริต

(๒) มีการผัดนัดชำระหนี้

(๓) เป็นหนี้ที่ต้องรับภาระหนี้สินที่มีจำนวนมากจนไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติในฐานะผู้ค้ำประกันหนี้รายอื่น

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่ลูกหนี้เงินกู้มีปัญหาในการชำระหนี้ สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์อาจพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้เงินกู้โดยดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ลดดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับให้แก่ลูกหนี้เงินกู้ หรือ

(๒) ผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ เช่น สหกรณ์ยอมให้ขยายงวดชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ ลดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ให้แก่ลูกหนี้เงินกู้ พักชำระหนี้ต้นเงินให้แก่ลูกหนี้

ข้อ ๑๒ หนี้ที่เกิดจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ต้องมียอดชำระหนี้ไม่เกินสองร้อยสี่สิบงวด

ข้อ ๑๓ สหกรณ์ขนาดใหญ่ต้องสอบทานกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ รวมถึงความถูกต้องของการจัดชั้นลูกหนี้เงินกู้และการกันเงินสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการควบคุมการบริหารความเสี่ยง โดยมีแนวทางอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) การวิเคราะห์ความสามารถในการชำระคืนของลูกหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนด การประเมินราคาหลักประกัน และการอนุมัติวงเงินสินเชื่อ ต้องเป็นไปตามระเบียบ ขั้นตอน และวิธีการที่สหกรณ์กำหนดไว้ โดยจะต้องมีเอกสารหลักฐานที่จำเป็นครบถ้วน

(๒) ความถูกต้องครบถ้วนของนิติกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นไปตามเงื่อนไขในการอนุมัติการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ เช่น การจัดทำสัญญากู้ยืมเงิน การจัดทำสัญญาค้ำประกัน การจดทะเบียนหลักประกัน

(๓) การเบิกใช้วงเงินเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน และกระบวนการติดตามการใช้เงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม โดยเฉพาะลูกหนี้ประเภทสหกรณ์

(๔) การทบทวนวงเงินเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และมีการคำนึงถึงความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์

(๕) การจัดชั้นลูกหนี้เงินกู้และการกันเงินสำรองเป็นไปตามหมวด ๔ การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง

(๖) การดำเนินการกับลูกหนี้ที่มีปัญหาในการชำระหนี้ ให้ระบุสถานะหรือขั้นตอนที่สหกรณ์กำลังดำเนินการกับลูกหนี้ เช่น อยู่ระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หรืออยู่ระหว่างฟ้องร้องดำเนินคดี หรืออยู่ระหว่างบังคับหลักประกัน พร้อมทั้งรายละเอียดการดำเนินการพอสังเขป

(๗) การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อ

ข้อ ๑๔ อัตราการสอบทานในรอบหนึ่งปีบัญชีของสหกรณ์ขนาดใหญ่ มีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ให้กู้ซึ่งเป็นสหกรณ์กำหนดให้สอบทาน

(ก) ลูกหนี้ซึ่งเป็นสมาชิก โดยมีปริมาณการสอบทานเงินให้กู้ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละสิบของยอดคงค้างของลูกหนี้ แต่ไม่เกินสองร้อยละ ทั้งนี้ การสอบทานดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงลูกหนี้รายใหญ่หนึ่งร้อยละแรก และครอบคลุมถึงเงินให้กู้ทุกประเภท

(ข) ลูกหนี้ซึ่งเป็นสหกรณ์อื่น กำหนดให้สอบทานทุกราย

(๒) ผู้ให้กู้ซึ่งเป็นชุมนุมสหกรณ์ กำหนดให้สอบทานลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ตามข้อ ๓๒ ทุกราย และให้สอบทานลูกหนี้ที่จัดเป็นชั้นปกติและกล่าวถึงเป็นพิเศษ โดยมีปริมาณการสอบทานสินเชื่อต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบของยอดคงค้างของลูกหนี้ ทั้งนี้ การสอบทานดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงลูกหนี้รายใหญ่สิบรายแรก และลูกหนี้รายใหม่ทุกรายที่อนุมัติย้อนหลังหนึ่งปีนับจากวันที่จัดทำแผนการสอบทานประจำปี

ข้อ ๑๕ สหกรณ์ขนาดใหญ่ต้องจัดให้มีผู้สอบทานที่เป็นอิสระแยกออกจากสายงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมด้านการให้กู้และการให้สินเชื่อ การพิจารณา

อนุมัติการทำธุรกรรมด้านการให้กู้และการให้สินเชื่อ และต้องไม่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมด้านการให้กู้และการให้สินเชื่อ การพิจารณาอนุมัติการทำธุรกรรมด้านการให้กู้และการให้สินเชื่อ หรือประเมินราคาหลักประกัน รวมถึงต้องกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้สอบทานไว้ให้ชัดเจน ทั้งนี้ อาจมอบหมายให้ผู้ตรวจสอบกิจการเป็นผู้สอบทานก็ได้

ข้อ ๑๖ สหกรณ์ขนาดใหญ่ต้องจัดทำแผนงานการสอบทานประจำปี และเสนอคณะกรรมการให้ความเห็นชอบให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับจากวันสิ้นปีทางบัญชี โดยให้จัดเก็บแผนงานดังกล่าวไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์นั้น เพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายสามารถตรวจสอบได้

ข้อ ๑๗ สหกรณ์ขนาดใหญ่และชุมนุมสหกรณ์ต้องจัดทำรายงานกระบวนการสอบทานลูกหนี้ตามแบบรายงานที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ข้อ ๑๘ สหกรณ์ขนาดใหญ่ต้องจัดเก็บเอกสารและหลักฐานการสอบทานทุกประเภท รวมถึงเอกสารและหลักฐานการสอบทานกระบวนการปฏิบัติงานและแบบรายงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายสามารถตรวจสอบได้ เอกสารและหลักฐานตามวรรคหนึ่งให้เก็บรักษาไว้อย่างน้อยเป็นระยะเวลาห้าปี

หมวด ๒

การรับฝากเงิน การก่อหนี้ การสร้างภาระผูกพัน และการค้ำประกัน

ข้อ ๑๙ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์กำหนด ดอกเบี้ยเงินรับฝากทุกประเภท ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด ซึ่งต้องไม่เกินเพดานอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่คณะกรรมการนโยบายการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดบวกสาม *

ข้อ ๒๐ การเปิดบัญชีเพื่อรับฝากเงินหรือการรับฝากเงิน ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จัดให้ลูกค้าแสดงตนและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ข้อ ๒๑ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์สามารถกู้เงินจากผู้ให้กู้เงิน ดังต่อไปนี้
 (๑) สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์
 (๒) สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามที่มิใช่กฎหมายจัดตั้ง
 (๓) กองทุนพัฒนาสหกรณ์

(๔) กองทุนอื่นและนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ให้กู้ยืมเงินตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด

ข้อ ๒๒ ห้ามมิให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ออกหรือเสนอขายหลักทรัพย์ หรือประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ *

ข้อ ๒๓ ภายใต้บังคับของมาตรา ๔๗ การก่อหนี้และภาระผูกพันของสหกรณ์* และชุมนุมสหกรณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) สหกรณ์ออมทรัพย์จะก่อหนี้และภาระผูกพันได้ไม่เกินหนึ่งเท่าครึ่งของทุนเรือนหุ้น และทุนสำรองรวมกัน

(๒) ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับภูมิภาคจะก่อหนี้และภาระผูกพันได้ไม่เกินสองเท่าของทุนเรือนหุ้นและทุนสำรองรวมกัน

(๓) ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับประเทศจะก่อหนี้และภาระผูกพันได้ไม่เกินสามเท่าของทุนเรือนหุ้นและทุนสำรองรวมกัน

(๔) สหกรณ์เครดิตยูเนียนและชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนจะก่อหนี้และภาระผูกพันได้ไม่เกินห้าเท่าของทุนเรือนหุ้นและทุนสำรองรวมกัน

(๕) สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ที่จดทะเบียนจัดตั้งใหม่ไม่เกินสามปี หรือสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้จัดทำแผนปรับปรุงการดำเนินงานตามมาตรา ๑๖ (๔) ให้สามารถก่อหนี้และภาระผูกพันได้ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบ

หมวด ๓

การบริหารสินทรัพย์และการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

ข้อ ๒๔ สินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์ต้องเป็นสินทรัพย์ที่ปราศจากภาระผูกพัน ประกอบด้วย

(๑) เงินสด

(๒) เงินฝากธนาคารตามมาตรา ๖๒ (๒)

(๓) เงินฝากชุมนุมสหกรณ์หรือตัวสัญญาใช้เงินที่ออกโดยชุมนุมสหกรณ์ที่มีระยะเวลาคงเหลือก่อนวันถึงกำหนดใช้เงินไม่เกินหนึ่งปี ทั้งนี้ ให้ถือเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องได้ไม่เกินร้อยละแปดสิบของจำนวนที่ต้องดำรงสินทรัพย์

สำหรับสหกรณ์เครดิตยูเนียนให้ถือเงินฝากชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่สหกรณ์เครดิตยูเนียนนั้นเป็นสมาชิกเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องได้ทั้งจำนวน

(๔) หลักทรัพย์หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยรัฐบาลไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน

(๕) หลักทรัพย์หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน เป็นผู้ค้ำประกันเฉพาะต้นเงินหรือต้นเงินรวมดอกเบี้ย

(๖) บัตรเงินฝากที่ออกโดยธนาคารที่มีระยะเวลาการฝากไม่เกินหนึ่งปี

(๗) ตัวแลกเงินหรือตัวสัญญาใช้เงินที่มีระยะเวลาคงเหลือก่อนวันถึงกำหนดใช้เงินไม่เกินหนึ่งปีที่ธนาคารรับรอง สลากหลัง หรือรับอาวัล ทั้งนี้ โดยไม่มีข้อกำหนดจำกัดความรับผิดชอบของธนาคาร

(๘) ตัวสัญญาใช้เงิน บัตรเงินฝาก หรือใบรับฝากเงินที่ออกโดยบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ที่มีระยะเวลาคงเหลือก่อนวันถึงกำหนดใช้เงินไม่เกินหนึ่งปี และได้รับการคุ้มครองจากสถาบันคุ้มครองเงินฝาก

(๙) หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ พันธบัตร หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ ที่ออกโดยรัฐวิสาหกิจ ตามรายชื่อที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หน่วยงานของรัฐ หรือบริษัทบริหารสินทรัพย์ *

(๑๐) หน่วยลงทุนของกองทุนรวมที่มีวัตถุประสงค์ในการลงทุนตามมาตรา ๖๒ ที่สามารถซื้อขายคืนหน่วยลงทุนได้ทุกวันทำการ

(๑๑) สินทรัพย์อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ข้อ ๒๕ สหกรณ์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๔ โดยแบ่งตามขนาดของสหกรณ์ ดังนี้

(๑) สหกรณ์ขนาดเล็กให้ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเฉลี่ยรายเดือนไม่น้อยกว่าร้อยละสอง ของยอดเงินรับฝากทุกประเภท

(๒) สหกรณ์ขนาดใหญ่ให้ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเฉลี่ยรายเดือนไม่น้อยกว่าร้อยละสาม ของยอดเงินรับฝากทุกประเภท

จำนวนสินทรัพย์สภาพคล่องที่ต้องดำรงตามวรรคหนึ่ง ให้คำนวณโดยนำส่วนเฉลี่ยรายเดือนของยอดสินทรัพย์สภาพคล่องในทุกสิ้นวัน หาดด้วยส่วนเฉลี่ยรายเดือนของยอดเงินรับฝากทุกประเภทในทุกสิ้นวัน ทั้งนี้ ให้นับวันหยุดทำการรวมเข้าคำนวณด้วย

ข้อ ๒๖ สินทรัพย์สภาพคล่องของชุมนุมสหกรณ์ต้องเป็นสินทรัพย์ที่ปราศจากภาระผูกพัน ซึ่งประกอบด้วย

(๑) สินทรัพย์ตามข้อ ๒๔ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) และ (๑๐)

(๒) สินทรัพย์อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ข้อ ๒๗ ชุมนุมสหกรณ์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๖ เฉลี่ยรายเดือนไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของยอดเงินรับฝากทุกประเภท

จำนวนสินทรัพย์สภาพคล่องที่ต้องดำรงตามวรรคหนึ่ง ให้คำนวณโดยนำส่วนเฉลี่ยรายเดือนของยอดสินทรัพย์สภาพคล่องในทุกสิ้นวัน หาดด้วยส่วนเฉลี่ยรายเดือนของยอดเงินรับฝากทุกประเภทในทุกสิ้นวัน ทั้งนี้ ให้นับวันหยุดทำการรวมเข้าคำนวณด้วย

หมวด ๔

การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง

ข้อ ๒๘ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จัดชั้นสินทรัพย์เฉพาะรายการลูกหนี้เงินกู้

ข้อ ๒๙ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จัดชั้นลูกหนี้เงินกู้ ดังต่อไปนี้

- (๑) ลูกหนี้จัดชั้นปกติ
- (๒) ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ
- (๓) ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน
- (๔) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย
- (๕) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ
- (๖) ลูกหนี้จัดชั้นสูญ

ข้อ ๓๐ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ พิจารณาลักษณะของลูกหนี้แต่ละราย เพื่อจัดชั้นลูกหนี้ ดังต่อไปนี้

(๑) ลูกหนี้จัดชั้นปกติ หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา

(๒) ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันไม่เกินสามเดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืนแล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

(๓) ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่าสามเดือนแต่ไม่เกินหกเดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

(๔) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใด ดังต่อไปนี้

(ก) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่เกินสิบสองเดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

(ข) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ได้ฟ้องดำเนินคดีที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ

(๕) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใด ดังต่อไปนี้

(ก) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่าสิบสองเดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

(ข) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งตามพฤติการณ์ไม่สามารถเรียกให้ชำระหนี้ได้

(ค) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องและสทกรณหรือชุมนุมสทกรณได้ยื่นขอเฉลี่ยทรัพย์

(ง) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งถูกเจ้าหนี้รายอื่นหรือสทกรณหรือชุมนุมสทกรณฟ้องคดีล้มละลายและศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

(๖) ลูกหนี้จัดชั้นสูญ หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใด ดังต่อไปนี้

(ก) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งถึงแก่ความตาย หรือศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นคนสาบสูญ และไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้

(ข) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งมีหนี้ของเจ้าหนี้รายอื่นที่มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ที่อยู่ในลำดับก่อนสทกรณหรือชุมนุมสทกรณจำนวนมากกว่าทรัพย์สินของลูกหนี้ และสทกรณหรือชุมนุมสทกรณไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้

(ค) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งสทกรณหรือชุมนุมสทกรณได้ฟ้องลูกหนี้ หรือได้ยื่นคำขอเฉลี่ยทรัพย์ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้อง และในกรณีนั้น ๆ ได้มีคำบังคับ หรือคำสั่งของศาลแล้ว แต่ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้

(ง) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งสทกรณหรือชุมนุมสทกรณได้ฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลาย หรือได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีล้มละลาย และในกรณีนั้น ๆ ได้มีการประนอมหนี้กับลูกหนี้ โดยศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับการประนอมหนี้ นั้น หรือลูกหนี้ถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย และได้มีการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ครั้งแรกแล้ว แต่ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ ที่จะชำระหนี้ได้

ข้อ ๓๑ ให้สทกรณและชุมนุมสทกรณตามข้อ ๓๐ ประเมินการค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญจากต้นเงินคงเหลือตามอัตรา ดังต่อไปนี้

(๑) ลูกหนี้จัดชั้นปกติ	ร้อยละศูนย์
(๒) ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	ร้อยละศูนย์
(๓) ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	ร้อยละยี่สิบ
(๔) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย	ร้อยละห้าสิบ
(๕) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ	ร้อยละร้อย
(๖) ลูกหนี้จัดชั้นสูญ	ร้อยละร้อย

ข้อ ๓๒ ลูกหนี้เงินกู้ตามข้อ ๓๐ (๓) ถึง (๖) ถือเป็นลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ให้ระงับการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยค้างรับ และไม่ให้บันทึกบัญชีดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้ของสทกรณหรือชุมนุมสทกรณ

กรณีสทกรณหรือชุมนุมสทกรณบันทึกบัญชีดอกเบี้ยค้างรับไว้ก่อนที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้สทกรณหรือชุมนุมสทกรณประเมินการค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวน

ข้อ ๓๓ ให้สทกรณและชุมนุมสทกรณจัดชั้นลูกหนี้และประเมินการค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้เงินกู้ซึ่งได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามกำหนด

ให้นำระยะเวลาตั้งแต่งวดที่ค้างชำระตามสัญญาเดิมก่อนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้รวมกับระยะเวลาของงวดที่ค้างชำระตามสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ใหม่

ข้อ ๓๔ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้อื่นที่ค้างชำระ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี และให้ประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวนของต้นเงินคงเหลือ

ข้อ ๓๕ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์นำรายการดังต่อไปนี้ มาพิจารณา ก่อนประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

(๑) จำนวนเงินที่ได้รับชำระหนี้หลังวันสิ้นปีทางบัญชี แต่ก่อนวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน

(๒) เงินฝากสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ตามจำนวนเงินที่เจ้าของบัญชีเงินฝากดังกล่าวมีการทำสัญญาตกลงผูกพันค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ และให้สิทธิแก่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์สามารถหักเงินฝากของตนเพื่อชำระหนี้ได้

(๓) หลักทรัพย์รัฐบาล หรือหลักทรัพย์ที่กระทรวงการคลังค้ำประกันต้นเงิน และดอกเบี้ย และเจ้าของหลักทรัพย์นั้นได้ทำสัญญาตกลงผูกพันค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ให้หักได้ตามมูลค่าหลักทรัพย์เท่าที่ได้นำมาเป็นหลักประกันกับสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์

(๔) ที่ดินหรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่จดจำนองไว้กับสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์กรณีประเมินโดยทางราชการให้หักได้เต็มจำนวน กรณีประเมินโดยผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินรับอนุญาตให้หักได้ร้อยละเจ็ดสิบของราคาประเมิน ทั้งนี้ ต้องไม่เกินกว่าวงเงินที่ระบุไว้ในสัญญาจำนอง

ข้อ ๓๖ ให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนที่มีได้เรียกเก็บเงินงวดชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักเงินได้ ณ ที่จ่าย ประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญตามประกาศนายทะเบียนสหกรณ์เกี่ยวกับการประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

ข้อ ๓๗ การกันเงินสำรองไว้เป็นค่าเผื่อเงินฝากสหกรณ์อื่นสงสัยจะสูญให้เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

หมวด ๕

การกำกับและการระงับตัวของความเสี่ยง

ในการฝากเงิน ให้กู้เงิน ก่อหนี้และภาระผูกพันระหว่างสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์

ข้อ ๓๘ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จะฝากเงินหรือให้กู้เงินแก่สหกรณ์ทุกประเภทหรือชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์รวมกันแล้วแต่ละแห่งได้ไม่เกินร้อยละสิบของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ผู้ฝากเงินหรือให้กู้เงิน เว้นแต่การฝากเงินในชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์นั้นเป็นสมาชิก

ข้อ ๓๘ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จะก่อหนี้และภาระผูกพันกับสหกรณ์ทุกประเภท หรือชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์รวมกันแล้วแต่ละแห่งได้ไม่เกินร้อยละ ยี่สิบห้าของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ผู้ก่อหนี้และภาระผูกพัน เว้นแต่กรณี

(๑) สหกรณ์ขนาดเล็กก่อหนี้และภาระผูกพันกับชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์นั้นเป็น สมาชิกรวมกันแล้วได้ไม่เกินทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์นั้น

(๒) สหกรณ์ขนาดใหญ่ก่อหนี้และภาระผูกพันกับชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์นั้นเป็น สมาชิกรวมกันแล้วได้ไม่เกินร้อยละห้าสิบของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์นั้น

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่สหกรณ์เครดิตยูเนียน

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๔๐ สัญญาเงินกู้ใดของสมาชิกที่ได้ดำเนินการไว้แล้วก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ ใช้บังคับ ให้สัญญานั้นยังคงใช้บังคับต่อไปจนกว่าสัญญานั้นจะเป็นไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาที่ตกลงไว้ เว้นแต่เป็นการทำสัญญาใหม่ภายหลังกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับอันเกี่ยวเนื่องกับสัญญาเดิม ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีสัญญาเงินกู้เดิมได้กำหนดงวดชำระหนี้ไว้ไม่เกินสองร้อยสี่สิบงวด ให้กำหนดงวดชำระหนี้ในสัญญาใหม่ได้ตามสัญญาเดิม

(๒) กรณีสัญญาเงินกู้เดิมได้กำหนดงวดชำระหนี้ไว้เกินกว่าสองร้อยสี่สิบงวด ให้กำหนดงวดชำระหนี้ในสัญญาใหม่โดยจะต้องมีการปรับลดงวดชำระหนี้ให้เหลือไม่เกินสองร้อย สี่สิบงวดภายในสิบปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

(๓) กรณีผู้กู้ซึ่งมีรายได้เป็นรายเดือนที่ไม่เป็นไปตามข้อ ๔ (๓) ให้สหกรณ์ดำเนินการ ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ภายในสิบปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๔๑ ภายใต้บังคับตามข้อ ๒ (๑) ให้ขยายระยะเวลาการใช้บังคับตามกฎกระทรวงนี้ ออกไปอีกสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๔๒ ภายใต้บังคับข้อ ๑๔ (๑) (ก) ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้สหกรณ์ขนาดใหญ่สามารถผ่อนปรนการดำเนินการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่ออัตราไม่ต่ำกว่า ร้อยละห้าของลูกหนี้คงค้าง แต่ไม่เกินจำนวนหนึ่งร้อยราย ทั้งนี้ การสอบทานดังกล่าวต้องครอบคลุม ถึงลูกหนี้รายใหญ่จำนวนห้าสิบลายแรก

ข้อ ๔๓ การก่อหนี้และภาระผูกพันใดของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ที่ไม่เป็นไป ตามข้อ ๒๓ และได้ดำเนินการไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปได้ จนกว่าการนั้นจะสิ้นสุดไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขที่ตกลงไว้

ข้อ ๔๔ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ตามข้อ ๒๓ (๑) ถึง (๔) ที่มีหนี้และภาระผูกพันเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ให้จัดส่งแผนการปรับลดหนี้และภาระผูกพันที่ผ่านการเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยแผนดังกล่าวต้องมีการปรับลดหนี้และภาระผูกพันลงปีละไม่ต่ำกว่าร้อยละยี่สิบห้าของวงเงินที่เกิน ทั้งนี้ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ภายในสี่ปีทางบัญชีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๔๕ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ดำเนินการปรับอัตราดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเฉลี่ยรายเดือนให้เป็นไปตามข้อ ๒๕ (๑) ภายในระยะเวลาสองปี ๒๕ (๒) ภายในระยะเวลาสามปี และข้อ ๒๗ ภายในระยะเวลาห้าปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๔๖ ภายในห้าปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้สหกรณ์ออมทรัพย์สามารถนับสินทรัพย์ตามข้อ ๒๔ (๓) เป็นสินทรัพย์สภาพคล่องได้ทั้งจำนวน

ข้อ ๔๗ ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนเงินที่ต้องประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และทยอยประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่าร้อยละสิบในปีต่อไป จนกว่าจะเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในห้าปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ เว้นแต่กรณีการปรับโครงสร้างหนี้ให้ทยอยประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่าร้อยละสิบในปีต่อไป และให้แล้วเสร็จภายใน ๑๐ ปี /

ข้อ ๔๘ การฝากเงิน การให้กู้ และการก่อหนี้และภาระผูกพันของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ซึ่งมิได้ดำเนินการตามข้อ ๓๘ และข้อ ๓๙ อยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้การดำเนินการดังกล่าวยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปได้จนกว่าจะสิ้นสุดไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขที่ตกลงไว้

ให้ไว้ ณ วันที่

พ.ศ. ....

(นางนฤมล ภิญโญสินวัฒน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง หลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิกอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม

สหกรณ์เกิดจากความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์จะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี มีความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม ซึ่งยึดถือเป็นอุดมการณ์ของสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์มีหนี้เท่าที่จำเป็น และดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ นายทะเบียนสหกรณ์จึงได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสหกรณ์ ในการรับผิดชอบต่อการให้เงินกู้แก่สมาชิกอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม ตั้งแต่การประชาสัมพันธ์การให้เงินกู้ การให้เงินกู้ใหม่อย่างมีคุณภาพ การดูแลช่วยเหลือหนี้เดิมโดยเฉพาะหนี้เรื้อรังและหนี้เสีย รวมทั้งส่งเสริมให้เกิด การให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นพฤติกรรมสมาชิกผู้กู้ ตลอดจนจรรยาบรรณและส่งเสริมวินัยทางการเงิน ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญ ในการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างจ่ายอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้สหกรณ์ผู้ให้กู้ ให้กู้ยืมอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ (๑) ประกอบมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงได้กำหนดกรอบหลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิก เพื่อเป็นแนวทางให้สหกรณ์ปฏิบัติ ดังนี้

๑. การให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก ควรกำหนดให้เหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก ความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก และไม่กระตุ้นให้สมาชิกก่อหนี้เกินควร โดยควรผลักดันการกำหนดอัตรา ดอกเบี้ยเงินกู้ให้สอดคล้องกับประเภทของเงินกู้ รวมทั้งเงื่อนไขสัญญาจะต้องมีความเป็นธรรมต่อสมาชิกผู้กู้

๒. การประชาสัมพันธ์ สหกรณ์ต้องจัดให้มีการอธิบายข้อมูลรายละเอียดของบริการเงินกู้แก่สมาชิกและเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้สมาชิกรับทราบและเข้าใจได้ง่ายโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการหรือมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้เปิดเผยข้อมูลนั้น ณ สำนักงานใหญ่ และสำนักงานสาขาของสหกรณ์นั้นทุกแห่ง ข้อมูลรายละเอียดของ บริการเงินกู้แก่สมาชิก ต้องมีการแสดงเงื่อนไข สิทธิประโยชน์ และข้อควรระวังอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจนเพื่อการตัดสินใจของสมาชิกในการเลือกใช้บริการเงินกู้ของสหกรณ์แต่ละประเภท

๓. การเสนอเพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก สหกรณ์ต้องดูแลให้สมาชิกได้รับข้อมูลสำคัญ ครบถ้วน ไม่เกินจริง ไม่บิดเบือน เพียงพอต่อการตัดสินใจด้วยความเข้าใจที่ถูกต้อง รวมถึงได้รับการเสนอบริการ เงินกู้แก่สมาชิกที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือความต้องการในการใช้เงินของสมาชิกและไม่ถูกกระตุ้นให้ก่อหนี้เกินควร

๔. การพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ สหกรณ์ต้องประเมินความสามารถในการชำระหนี้ ของสมาชิกผู้กู้ โดยพิจารณาให้ครอบคลุมภาระหนี้ทั้งหมด และคำนึงถึงเงินเหลือสุทธิหลังจากหักชำระหนี้ ให้เพียงพอต่อการดำรงชีพของสมาชิกผู้กู้อย่างเต็มที่เท่าที่สหกรณ์สามารถทำได้ โดยการให้เงินกู้แก่สมาชิก สหกรณ์ควรต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน
- (๒) ความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้
- (๓) พฤติกรรมทางการเงินของผู้กู้ เช่น ประวัติการชำระหนี้ ประวัติการผิดนัดชำระหนี้ การถูกฟ้องร้องดำเนินคดี เป็นต้น เพื่อให้สหกรณ์มีข้อมูลการเป็นหนี้ของสมาชิกผู้กู้อย่างครบถ้วน สามารถ วิเคราะห์พฤติกรรมและความสามารถในการชำระหนี้ได้อย่างถูกต้อง และให้สหกรณ์พิจารณาเข้าร่วม เป็นสมาชิกบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด หรือกรณีการให้เงินกู้แก่สมาชิกที่รวมกันทุกสัญญาแล้วตั้งแต่ ห้าแสนบาทขึ้นไป สหกรณ์ต้องกำหนดหลักเกณฑ์ให้สมาชิกผู้กู้ส่งข้อมูลเครดิตจาก บริษัท ข้อมูลเครดิต แห่งชาติ จำกัด สำหรับประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการให้เงินกู้ยืมอย่างรับผิดชอบ

(๔) การกำหนด...

(๔) การกำหนดจำนวนงวดชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ที่มีอายุสัญญามากกว่า ๓ ปี ขึ้นไป ควรกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้แต่ละราย โดยกำหนดชำระงวดสุดท้ายให้แล้วเสร็จ โดยที่สมาชิกผู้กู้ยังมีอายุไม่เกิน ๗๕ ปี เว้นแต่การกู้เงินนั้นเมื่อรวมทุกสัญญาแล้วมีจำนวนไม่เกินค่าหุ้นและเงินฝากที่สมาชิกผู้กู้มีอยู่กับสหกรณ์

(๕) เงินเหลือสุทธิหลังจากหักชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ ควรมีเงินเหลือสุทธิเพียงพอต่อการดำรงชีพของสมาชิก สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ควรมีเงินเหลือสุทธิหลังหักชำระหนี้แล้ว ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ตลอดอายุสัญญา

๕. การส่งเสริมวินัยและการบริหารจัดการทางการเงินในระหว่างการเป็นหนี้ สหกรณ์ต้องให้ข้อมูลและคำเตือนสำคัญที่สมาชิกผู้กู้ควรรู้ รวมถึงสร้างเครื่องมือช่วยสนับสนุนการระงับพฤติกรรมสมาชิกผู้กู้ เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกผู้กู้มีวินัยทางการเงินที่ดีขึ้นและสามารถบริหารจัดการหนี้ให้เป็นประโยชน์กับตนเอง

๖. การให้ความช่วยเหลือสมาชิกผู้กู้ที่มีปัญหาหนี้เรื้อรัง สหกรณ์ต้องแจ้งข้อมูลสำคัญให้สมาชิกผู้กู้ตระหนักถึงผลเสียของการเป็นหนี้ที่เรื้อรัง รวมทั้งมีแนวทางการให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นมาตรฐาน เพื่อให้สมาชิกผู้กู้เห็นทางหมดภาระหนี้สินได้

๗. การให้ความช่วยเหลือสมาชิกผู้กู้ที่มีปัญหาการชำระหนี้ สหกรณ์ต้องเสนอแนวทางปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้โดยเร็ว ตั้งแต่เมื่อมีสัญญาณว่าสมาชิกผู้กู้กำลังประสบปัญหาในการชำระหนี้ ตลอดจนเมื่อเป็นหนี้เสียแล้ว ก่อนที่จะการดำเนินการตามกฎหมาย

๘. การดำเนินการตามกฎหมายเมื่อสมาชิกผู้กู้ผิดชำระหนี้ สหกรณ์ต้องแจ้งให้สมาชิกผู้กู้ได้รับทราบสิทธิและข้อมูลที่สำคัญอย่างครบถ้วนเมื่อถูกดำเนินการตามกฎหมาย ตลอดจนควรเปิดโอกาสให้สมาชิกผู้กู้ได้ไกล่เกลี่ยปัญหาหนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายวิศิษฐ์ ศรีสุวรรณ)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์

คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์

เรื่อง หลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิกอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิกอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ อันจะเกิดประโยชน์ต่อสมาชิกและระบบสหกรณ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ (๑) ประกอบมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงยกเลิกคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิกอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และกำหนดกรอบหลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิก เพื่อเป็นแนวทางให้สหกรณ์ปฏิบัติ ดังนี้

๑. การให้บริการเงินให้กู้แก่สมาชิก ต้องกำหนดให้เหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก ความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก และไม่กระตุ้นให้สมาชิกก่อหนี้เกินควร โดยควรผลักดันการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ให้สอดคล้องกับประเภทของเงินกู้ รวมทั้งเงื่อนไขสัญญาจะต้องมีความเป็นธรรมต่อสมาชิกผู้กู้

๒. การประชาสัมพันธ์ สหกรณ์ต้องจัดให้มีการอธิบายข้อมูลรายละเอียดของบริการเงินให้กู้แก่สมาชิกและเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้สมาชิกรับทราบและเข้าใจได้ง่ายโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการหรือมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้เปิดเผยข้อมูลนั้น ณ สำนักงานใหญ่ และสำนักงานสาขาของสหกรณ์นั้นทุกแห่ง ข้อมูลรายละเอียดของบริการเงินให้กู้แก่สมาชิก ต้องมีการแสดงเงื่อนไข สิทธิประโยชน์ และข้อควรระวังอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจนเพื่อการตัดสินใจของสมาชิกในการเลือกใช้บริการเงินให้กู้ของสหกรณ์แต่ละประเภท

๓. การเสนอเพื่อให้บริการเงินให้กู้แก่สมาชิก สหกรณ์ต้องดูแลให้สมาชิกได้รับข้อมูลสำคัญ ครบถ้วน ไม่เกินจริง ไม่บิดเบือน เพียงพอต่อการตัดสินใจด้วยความเข้าใจที่ถูกต้อง รวมถึงได้รับการเสนอบริการเงินให้กู้แก่สมาชิกที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือความต้องการในการใช้เงินของสมาชิกและไม่ถูกกระตุ้นให้ก่อหนี้เกินควร

๔. การพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ สหกรณ์ต้องประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ โดยพิจารณาให้ครอบคลุมภาระหนี้ทั้งหมด และคำนึงถึงเงินเหลือสุทธิหลังจากหักชำระหนี้ให้เพียงพอต่อการดำรงชีพของสมาชิกผู้กู้อย่างเต็มที่เท่าที่สหกรณ์สามารถทำได้ โดยการให้กู้แก่สมาชิก สหกรณ์ควรต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

(๒) ความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้

(๓) พฤติกรรมทางการเงินของผู้กู้ เช่น ประวัติการชำระหนี้ ประวัติการผิดนัดชำระหนี้ การถูกฟ้องร้องดำเนินคดี เป็นต้น เพื่อให้สหกรณ์มีข้อมูลการเป็นหนี้ของสมาชิกผู้กู้อย่างครบถ้วน สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมและความสามารถในการชำระหนี้ได้อย่างถูกต้อง และสหกรณ์ควรพิจารณาเข้าร่วมเป็นสมาชิกบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด หรือกรณีการให้กู้แก่สมาชิกที่รวมกันทุกสัญญาแล้ว ตั้งแต่ห้าแสนบาทขึ้นไป สหกรณ์ควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้สมาชิกผู้กู้ส่งข้อมูลเครดิตจาก บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด สำหรับประกอบการพิจารณา เว้นแต่สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน

ที่สมาชิก ...

ที่สมาชิกเป็นผู้มีเงินได้รายเดือนหรือเงินได้ประจำที่สังกัดหน่วยงาน องค์กรหรือสถานประกอบการ การให้กู้แก่สมาชิกที่รวมกันทุกสัญญาแล้วตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป สหกรณ์ควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้สมาชิกผู้กู้ส่งข้อมูลเครดิตจาก บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด สำหรับประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการให้เงินกู้ยืมอย่างรับผิดชอบ

(๔) การกำหนดจำนวนงวดชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ที่มีอายุสัญญามากกว่า ๓ ปี ขึ้นไป ควรกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้แต่ละราย โดยกำหนดชำระงวดสุดท้ายให้แล้วเสร็จ โดยที่สมาชิกผู้กู้มีอายุไม่เกิน ๗๕ ปี เว้นแต่การกู้เงินนั้นเมื่อรวมทุกสัญญาแล้วมีจำนวนไม่เกินค่าหุ้นและเงินฝากที่สมาชิกผู้กู้มีอยู่กับสหกรณ์

(๕) เงินเหลือสุทธิหลังจากหักชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ ควรมีเงินเหลือสุทธิเพียงพอต่อการดำรงชีพของสมาชิก สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่สมาชิกเป็นผู้มีเงินได้รายเดือนหรือเงินได้ประจำที่สังกัดหน่วยงาน องค์กรหรือสถานประกอบการ เมื่อทำสัญญาแล้วควรมีเงินเหลือสุทธิหลังหักชำระหนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ หรือไม่ต่ำกว่า ๖,๐๐๐ บาท แล้วแต่จำนวนใดน้อยกว่า ทั้งนี้ หากสมาชิกรายใดมีเงินเหลือสุทธิหลังจากหักชำระหนี้ต่ำกว่าที่กำหนด ให้สหกรณ์พิจารณาปรับเกณฑ์เงินเหลือสุทธิดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามลำดับจนกว่าจะเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

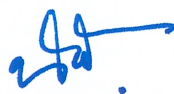
๕. การส่งเสริมวินัยและการบริหารจัดการทางการเงินในระหว่างการเป็นหนี้ สหกรณ์ต้องให้ข้อมูลและคำเตือนสำคัญที่สมาชิกผู้กู้ควรรู้ รวมถึงสร้างเครื่องมือช่วยสนับสนุนการระตุกพฤติกรรมสมาชิกผู้กู้ เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกผู้กู้มีวินัยทางการเงินที่ดีขึ้นและสามารถบริหารจัดการหนี้ให้เป็นประโยชน์กับตนเอง

๖. การให้ความช่วยเหลือสมาชิกผู้กู้ที่มีปัญหาหนี้เรื้อรัง สหกรณ์ต้องแจ้งข้อมูลสำคัญให้สมาชิกผู้กู้ตระหนักถึงผลเสียของการเป็นหนี้ที่เรื้อรัง รวมทั้งมีแนวทางการให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นมาตรฐาน เพื่อให้สมาชิกผู้กู้เห็นทางหมดภาระหนี้สินได้

๗. การให้ความช่วยเหลือสมาชิกผู้กู้ที่มีปัญหาการชำระหนี้ สหกรณ์ต้องเสนอแนวทางปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้โดยเร็ว ตั้งแต่เมื่อมีสัญญาณว่าสมาชิกผู้กู้กำลังประสบปัญหาในการชำระหนี้ ตลอดจนเมื่อเป็นหนี้เสียแล้ว ก่อนที่จะมีการดำเนินการตามกฎหมาย

๘. การดำเนินการตามกฎหมายเมื่อสมาชิกผู้กู้ผิดนัดชำระหนี้ สหกรณ์ต้องแจ้งให้สมาชิกผู้กู้และผู้ค้ำประกันได้รับทราบสิทธิและข้อมูลที่สำคัญอย่างครบถ้วนเมื่อถูกดำเนินการตามกฎหมาย ตลอดจนควรเปิดโอกาสให้สมาชิกผู้กู้ได้ไกล่เกลี่ยปัญหานี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายนิรันดร์ มูลธิดา)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์

**ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วย การจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้และการเผื่อนี้สงสัยจะสูญ
พ.ศ. 2544**

เพื่อให้การบริหารลูกหนี้เงินกู้ของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงแก่สหกรณ์และให้สหกรณ์มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ การตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ และการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้เป็นแนวเดียวกัน ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(8) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ประกอบกับคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ 688/2543 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2543 เรื่องมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดระเบียบ ว่าด้วย การจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้และการเผื่อนี้สงสัยจะสูญ เพื่อให้สหกรณ์ถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “**ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้และการเผื่อนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544**”

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ถือใช้สำหรับ **สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวดชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย**

ข้อ 3. ให้ใช้ระเบียบนี้นับตั้งแต่ปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544 เป็นต้นไป

ข้อ 4. ให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์รักษาการตามระเบียบนี้และให้มีอำนาจตีความ วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ รวมทั้งให้คำแนะนำหรือกำหนดวิธีปฏิบัติได้ตามความจำเป็น

ข้อ 5. ในระเบียบนี้

ลูกหนี้เงินกู้ หมายถึง สมาชิกหรือสหกรณ์อื่นที่กู้ยืมเงินจากสหกรณ์โดยมีหนังสือสัญญากู้ยืมเงินเป็นหลักฐาน รวมถึงลูกหนี้อื่นอันมีมูลหนี้ที่เกิดจากการให้เงินกู้

ดอกเบียเงินให้กู้ค้างรับ หมายถึง ดอกเบียพึงได้รับจากเงินให้กู้ ส่วนที่ได้รับรู้เป็นรายได้แล้วแต่ยังไม่ได้รับชำระ

/ค่าเผื่อนี้...

ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง ส่วนที่กันไว้สำหรับลูกหนี้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินให้กู้ ค้างรับที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ ซึ่งถือเป็นบัญชีปรับมูลค่าที่ตั้งขึ้นเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้เงินกู้และ ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับในงบการเงิน เพื่อให้แสดงยอดคงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิของลูกหนี้เงินกู้และดอกเบี้ย เงินให้กู้ค้างรับที่คาดว่าจะเรียกเก็บได้

เกณฑ์คงค้าง หมายถึง วิธีการบัญชีที่บันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายให้อยู่ในงวด เวลาต่าง ๆ โดยคำนึงถึงรายได้ที่พึงรับและค่าใช้จ่ายที่พึงจ่าย เพื่อให้แสดงผลการดำเนินงานของแต่ละงวด เวลานั้นอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงถึงรายรับและรายจ่ายเป็นเงินสดว่าได้เงินมาแล้วหรือจ่ายเงิน ไปแล้วหรือไม่ตามเกณฑ์เงินสด

เกณฑ์เงินสด หมายถึง วิธีการบัญชีที่บันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายต่อเมื่อได้รับเงิน หรือจ่ายเงินไปจริง ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงถึงงวดเวลาที่เกี่ยวข้องของเงินที่ได้รับมาหรือจ่ายไปนั้น

ข้อ 6. ให้สหกรณ์จัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ ดังนี้

- (1) ลูกหนี้ปกติ
- (2) ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน
- (3) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย
- (4) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ
- (5) ลูกหนี้จัดชั้นสูญ

ทั้งนี้ ลูกหนี้จัดชั้นคุณภาพตั้งแต่ (2) ถึง (5) ถือเป็นลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ข้อ 7. ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดดังต่อไปนี้ ให้จัดชั้นคุณภาพเป็นลูกหนี้ปกติ

- (1) ลูกหนี้ที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด
- (2) ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินและ / หรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่เกิน

3 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระและไม่มีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะไม่สามารถชำระหนี้ได้

- (3) ลูกหนี้ที่ได้ขอผ่อนเวลาการชำระหนี้และสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลาที่

ขอผ่อนผัน

- (4) ลูกหนี้ซึ่งสหกรณ์ได้ฟ้องดำเนินคดีแต่มีการชำระหนี้ได้ตามปกติ

ข้อ 8. ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดดังต่อไปนี้ ให้จัดชั้นคุณภาพเป็นลูกหนี้ชั้นต่ำกว่า

มาตรฐาน

- (1) ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินและ / หรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินกว่า

3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ

/(2) ลูกหนี้...

(2) ลูกหนี้ที่ได้รับการผ่อนเวลากำชำระหนี้ไว้ แต่ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

ข้อ 9. ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดดังต่อไปนี้ ให้จัดชั้นคุณภาพเป็นลูกหนี้จัดชั้นสงสัย

(1) ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินและ / หรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ

(2) ลูกหนี้ซึ่งสหกรณ์ได้ฟ้องดำเนินคดีที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ

ข้อ 10. ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดดังต่อไปนี้ ให้จัดชั้นคุณภาพเป็นลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ

(1) ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินและ / หรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินกว่า 12 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ

(2) ลูกหนี้ซึ่งตามพฤติการณ์ไม่สามารถเรียกให้ชำระหนี้ได้

(3) ลูกหนี้ที่ได้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องและสหกรณ์ได้ยื่นคำขอเฉลี่ยทรัพย์

(4) ลูกหนี้ที่สหกรณ์ได้ฟ้องในคดีล้มละลาย หรือหนี้ที่สหกรณ์ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีล้มละลาย

ข้อ 11. ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดดังต่อไปนี้ ซึ่งได้ปฏิบัติการโดยสมควรเพื่อให้ได้รับชำระหนี้ แต่ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้แล้ว ให้จัดชั้นคุณภาพเป็นลูกหนี้จัดชั้นสูญ

(1) ลูกหนี้ถึงแก่ความตาย เป็นคนสาบสูญ หรือมีหลักฐานว่าหายสาบสูญไปและไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้

(2) ลูกหนี้ที่มีหนี้ของเจ้าหนี้รายอื่นที่มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ อยู่ในลำดับก่อนสหกรณ์เป็นจำนวนมากกว่าทรัพย์สินของลูกหนี้

(3) ลูกหนี้ที่สหกรณ์ได้ฟ้องหรือได้ยื่นคำขอเฉลี่ยหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องล้มละลายและในกรณีนั้น ๆ ได้มีคำสั่งบังคับคดีหรือคำสั่งของศาลแล้วแต่ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้

(4) ลูกหนี้ที่สหกรณ์ได้ฟ้องในคดีล้มละลาย หรือหนี้ที่สหกรณ์ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีล้มละลาย และในกรณีนั้น ๆ ได้มีการประนอมหนี้กับลูกหนี้โดยศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับการประนอมหนี้ นั้น หรือลูกหนี้ถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายและได้มีการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ครั้งแรกแล้ว

(5) ลูกหนี้เงินกู้ที่ไม่สามารถชำระต้นเงินและ / หรือดอกเบี้ยได้โดยสิ้นเชิง

/ข้อ 12. ในกา...

ข้อ 12. ในการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ตามข้อ 7 ถึงข้อ 11 อาจมีลูกหนี้เงินกู้บางรายที่สามารถจัดชั้นคุณภาพได้มากกว่าหนึ่งชั้นขึ้นไป ให้สหกรณ์จัดชั้นคุณภาพโดยเรียงจากข้อ 11, ข้อ 10, ข้อ 9, ข้อ 8 และข้อ 7 ตามลำดับ

ข้อ 13. ให้สหกรณ์ระงับการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ของลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ตามเกณฑ์คงค้าง โดยให้รับรู้รายได้ตามเกณฑ์เงินสด

ข้อ 14. ให้สหกรณ์ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจากต้นเงินคงเหลือ สำหรับลูกหนี้เงินกู้ชั้นคุณภาพต่าง ๆ ดังนี้

ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ร้อยละ 20

ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย ร้อยละ 50

ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญและลูกหนี้จัดชั้นสูญ ร้อยละ 100

ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับของลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ดังกล่าวให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวน

ข้อ 15. การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามข้อ 14 ให้ดำเนินการดังนี้

15.1 นำต้นเงินและดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับที่ได้รับชำระภายหลังจากวันสิ้นปีทางบัญชี แต่ก่อนวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน มาหักออกจากจำนวนต้นเงินและดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ

15.2 นำมูลค่าหุ้นและหลักประกันที่ปราศจากภาวะผูกพันมาหักออกจากจำนวนต้นเงินตามบัญชีของลูกหนี้ ดังนี้

(1) มูลค่าหุ้นซึ่งผู้กู้มีอยู่ในสหกรณ์ นำมาหักได้ร้อยละ 100

(2) หลักประกันที่เป็นสิทธิในเงินฝากสหกรณ์ เงินฝากธนาคาร หลักทรัพย์รัฐบาล และหลักทรัพย์ที่รัฐบาลหรือกระทรวงการคลังค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ย นำมาหักได้ ร้อยละ 100

(3) หลักประกันอื่นที่มีใบบุคคลนำมาหักได้ ไม่เกินร้อยละ 50 ของมูลค่าที่ได้มีการจดจำนำ จำนวนไว้ต่อสหกรณ์

15.3 นำจำนวนเงินที่เหลือภายหลังจากข้อ 15.1 และ 15.2 แล้ว คำนวณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อ 14 ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ณ วันสิ้นปีที่คำนวณได้ ถ้ามีจำนวนมากกว่ายอดคงเหลือในบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ผลต่างถือเป็นค่าใช้จ่ายของปีนั้น ๆ ในทางตรงกันข้ามหากมีจำนวนน้อยกว่ายอดคงเหลือในบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ผลต่างถือเป็นค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเกินความต้องการ ให้นำไปปรับลดยอดค่าใช้จ่ายของปีนั้น ๆ ในบัญชีหนี้สงสัยจะสูญ

/ ข้อ 16 . การตัดลูกหนี้...

ข้อ 16. การตัดลูกหนี้จัดชั้นสูญออกจากบัญชี ให้ปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการตัดหนี้สูญที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ทั้งนี้ การตัดลูกหนี้จัดชั้นสูญแต่ละราย ต้องตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้เต็มจำนวนแล้ว

ข้อ 17. การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้ ตามข้อ 14 ในระยะแรกที่ถือใช้ระเบียบนี้อาจทยอยตั้งในทางบัญชีจากจำนวนที่ต้องตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ดังนี้

(1) ภายในวันสิ้นปีบัญชีปีแรกที่ถือใช้ระเบียบนี้ ให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนเงินที่ต้องตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในปีนั้น

(2) ภายในวันสิ้นปีบัญชีที่สองที่ถือใช้ระเบียบนี้ ให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนเงินที่ต้องตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในปีนั้น

(3) ภายในวันสิ้นปีที่สามที่ถือใช้ระเบียบนี้ ให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ เต็มจำนวนที่ต้องตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ประกาศ ณ วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2544

(ลงชื่อ) **วรรณี รัตนวราหะ**

(นางวรรณี รัตนวราหะ)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์

เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวดชำระหนี้จากสมาชิก
โดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย
พ.ศ. ๒๕๖๗

เพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เรียกเก็บเงินงวดชำระหนี้จากสมาชิก
โดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นไปตามข้อ ๒๖ (๒)
ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๓
เป็นไปด้วยความถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๕ ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชี
ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกอบกับคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๑/๒๕๖๗
ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เรื่อง มอบอำนาจหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการแทน
นายทะเบียนสหกรณ์ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการแทน
นายทะเบียนสหกรณ์ จึงออกประกาศไว้เป็นแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติมจากระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
จนกว่ากฎกระทรวงว่าด้วยการจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรองจะมีผลใช้บังคับ

ข้อ ๒ ในประกาศนี้ให้ “สหกรณ์” หมายถึง สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน
ที่เรียกเก็บเงินงวดชำระหนี้จากสมาชิกโดยการหักจากเงินได้ ณ ที่จ่าย และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้และการเผื่อหนี้
สงสัยจะสูญ พ.ศ. ๒๕๔๔

(๒) ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ตามระเบียบ
นายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๔ ให้สหกรณ์จัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ ดังต่อไปนี้

- (๑) ลูกหนี้จัดชั้นปกติ
- (๒) ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ
- (๓) ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน
- (๔) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย
- (๕) ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ
- (๖) ลูกหนี้จัดชั้นสูญ

ข้อ ๕ ลูกหนี้จัดชั้นคุณภาพตั้งแต่ข้อ ๔ (๓) ถึงข้อ ๔ (๖) ถือเป็นลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ข้อ ๖ ลูกหนี้จัดชั้นปกติ หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา

ข้อ ๗ ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันไม่เกิน ๓ เดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะเป็นอย่างอื่นหรือเงื่อนไขหรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่สภกรณ์ หรือชุมนุมสภกรณ์ทวงถาม หรือเรียกให้ชำระคืนแล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

ข้อ ๘ ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า ๓ เดือนแต่ไม่เกิน ๖ เดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะเป็นอย่างอื่นหรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่สภกรณ์หรือชุมนุมสภกรณ์ทวงถาม หรือเรียกให้ชำระคืนแล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

ข้อ ๙ ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใด ดังต่อไปนี้

(๑) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า ๖ เดือนแต่ไม่เกิน ๑๒ เดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะเป็นอย่างอื่นหรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่สภกรณ์หรือชุมนุมสภกรณ์ทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

(๒) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งสภกรณ์หรือชุมนุมสภกรณ์ได้ฟ้องดำเนินคดีที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ

ข้อ ๑๐ ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใด ดังต่อไปนี้

(๑) ลูกหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า ๑๒ เดือนนับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะเป็นอย่างอื่นหรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่สภกรณ์หรือชุมนุมสภกรณ์ทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

(๒) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งตามพฤติการณ์ไม่สามารถเรียกให้ชำระหนี้ได้

(๓) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องและสภกรณ์หรือชุมนุมสภกรณ์ได้ยื่นคำขอเฉลี่ยทรัพย์

(๔) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งถูกเจ้าหนี้รายอื่นหรือสภกรณ์หรือชุมนุมสภกรณ์ฟ้องในคดีล้มละลายและศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

ข้อ ๑๑ ลูกหนี้จัดชั้นสูญ หมายถึง ลูกหนี้เงินกู้ตามเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใด ดังต่อไปนี้

(๑) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งถึงแก่ความตาย หรือศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นคนสาบสูญ และไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้

(๒) ลูกหนี้เงินกู้ซึ่งมีหนี้ของเจ้าหนี้รายอื่นที่มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ที่อยู่ในลำดับก่อนสภกรณ์หรือชุมนุมสภกรณ์เป็นจำนวนมากกว่าทรัพย์สินของลูกหนี้ และสภกรณ์หรือชุมนุมสภกรณ์ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้

(๓) ลูกหนี้เงินกู้ที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ได้ฟ้องลูกหนี้ หรือได้ยื่นคำขอเฉลี่ยทรัพย์ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องล้มละลาย และในกรณีนั้น ๆ ได้มีคำบังคับ หรือคำสั่งของศาลแล้ว แต่ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้

(๔) ลูกหนี้เงินกู้ที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ได้ฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลาย หรือได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีล้มละลาย และในกรณีนั้น ๆ ได้มีการประนอมหนี้กับลูกหนี้ โดยศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับการประนอมหนี้นั้น หรือลูกหนี้ถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย และได้มีการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ครั้งแรกแล้ว แต่ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ ที่จะชำระหนี้ได้

ข้อ ๑๒ ให้สหกรณ์ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญจากยอดลูกหนี้คงเหลือสำหรับลูกหนี้เงินกู้ชั้นคุณภาพต่าง ๆ ดังนี้

ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	ร้อยละ	๒๐
ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย	ร้อยละ	๕๐
ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญและลูกหนี้จัดชั้นสูญ	ร้อยละ	๑๐๐

ข้อ ๑๓ กรณีสหกรณ์อนุมัติการจ่ายเงินกู้ลูกหนี้เงินกู้อย่างใดไม่เป็นไปตามข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์ หากลูกหนี้เงินกู้อย่างใดที่มีการผิดนัดชำระหนี้ให้ประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญจากยอดลูกหนี้เงินกู้คงเหลือเต็มจำนวนในกรณีที่ไม่มีการหักประกัน หากมีหลักประกันให้ประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญจากยอดลูกหนี้เงินกู้คงเหลือเต็มจำนวนหลังหักหลักประกัน

ข้อ ๑๔ ลูกหนี้เงินกู้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ไม่สามารถชำระได้ตามกำหนดสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญให้นับระยะเวลาตั้งแต่งวดผิดนัดชำระหนี้ตามสัญญาเดิมก่อนการทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้รวมกับระยะเวลาผิดนัดชำระหนี้ตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญตามอัตราร้อยละในข้อ ๑๒

ข้อ ๑๕ ให้สหกรณ์ระงับการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับของลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จนกว่าสหกรณ์จะได้รับชำระดอกเบี้ย จึงจะรับรู้เป็นรายได้ของสหกรณ์

ข้อ ๑๖ ให้สหกรณ์ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับเต็มจำนวนสำหรับลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ข้อ ๑๗ ลูกหนี้อื่นที่มีการผิดนัดชำระหนี้ ให้สหกรณ์ประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญจากยอดลูกหนี้คงเหลือเต็มจำนวน

ข้อ ๑๘ ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญที่ประมาณการได้ตามประกาศนี้ ต้องนำไปเปรียบเทียบกับจำนวนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญตามบัญชีคงเหลือ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี หากจำนวนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญที่ประมาณการได้มีจำนวนน้อยกว่ายอดคงเหลือตามบัญชี มิให้สหกรณ์ลดยอดค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญลง แต่ให้คงจำนวนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญตามบัญชีไว้ จนกว่าสหกรณ์จะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้แล้ว

ข้อ ๑๙ ให้สหกรณ์ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้เงินกู้ตามประกาศนี้ในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของจำนวนเงินที่ต้องประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และทยอยประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ในปีต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

อัญมณี ธีรสุทธิ์

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

พนักงานเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

FEDERATION OF THAI STATE ENTERPRISE SAVINGS AND CREDIT COOPERATIVES

ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจไทย จำกัด

| EMAIL: FSEC.2024@GMAIL.COM | TEL: 082-113-5055